«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80	Դ.ռ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45	»
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108	»
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60	»
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	25	Ֆրք.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20	»

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽԲԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ — 10 PARAS

آرەولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Աշնանացանի համար արտերու պատրաստութիւնը.— Չափազանց խոնաւ արտերը ցամքեցնելու կարեւորութիւնը և եղանակները. — Երկրգ. նոր դրութեանց առթիւ մեր հողագործներուն անտարբերութիւնը. — Փոքր միջադէպ մը։ — Փոքր Թղթակցութիւն։

Տարւոյս աս եղանակին մէջ հողագործը սկսած է արդէն զբաղիլ աշնանացանով. մէկ կողմէն արտերը հերկել, միւս կողմէն հոն ցանուելիք հացահատիկներու սերմերը մաքրել, և ինչպէս ուրիշ առիթներով ըսինք, զանոնք արջասպախառն ջրէ անցընել պէտք է։ Եթէ հողագործը, հարկ եղած ուշադրութեամբ և խնամքով կատարէ բոլոր այս գործողութիւնները, տարակոյս չկայ որ իր արտերը աւելի առատ և աւելի ընտիր հունձք կ'արտադրեն յաջորդ տարուան մէջ։

Տեսնենք թէ՝ որո՞նք են այն պայմանները զոր պէտք է ի գործ դնել՝ առատ և ընտիր հունձք ունենալու համար։

Նախ՝ պէտք է արտերը լաւ հերկել, հողը մանրել, փշրել մասնաւոր մեքենաներով. երբ աշնան անձրեւները պէտք եղածէն աւելի թրջած են արտերը, յարմարագոյն օր մը ընտրելու է, զանոնք հերկելու համար. աւազային, հետեւաբար թեթեւ հողերու համար, այս կէտը այնքան կարեւորութիւն չունի. խնդիրը կը փոխուի, երբ կրային և մանաւանդ կաւային հողերու հետ է գործերնիս. ասոնք երբ թրջուելու ըլլան անգամ մը, այլ եւս դիւրաւ չեն հերկուիր. շատ յոգնութիւն կը պատճառեն եզերուն և կամ ձիերուն. եթէ ժամանակ չկորսնցնելու պատրուակաւ, զանոնք այդ վիճակին մէջ հերկելու ըլլանք, վերջէն այդ հողի կտորները (բէկէ, motte) մանրելու գործողութիւնը չափազանց կը դժուարանայ։

Հետեւաբար, երբ ծանր հողերու հետ է գործերնիս, պէտք է անպատճառ յարմարագոյն օր մը ընտրենք, զանոնք հերկելու, մանրելու, վերջապէս սերմերը ընդունելու վիճակի մը [illegible] համար։

Շատ տեղեր աշնան երկարատեւ անձրեւները կանուխէն կը սկսին, նոյն իսկ երբեմն օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներուն մէջ. այն ատեն աճապարելու հարկ չկայ, դեռ մեր առջեւը ունինք հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսները. բայց ասոր հետ միասին, շատ ուշանալն ալ լաւ չէ, ինչպէս կ'ըսէ թրքական առածը. «թամ պիր չիֆթճի խասըմտան էվվէլ սապանլարընը ամալը տըր». այսինքն «խասըմէն առաջ, արօրները ներս առած, աշնան վարուցանը լմնցուցած ըլլալու է.» Շատ ճիշդ է այս առածը Թուրքիոյ արեւելեան և մանաւանդ արեւմտեան նահանգներուն համար։

Երբ մեր ձեռքը գտնուած արտերուն հողերը չափազանց կաւային և հետեւաբար ծանր են, պէտք է կանխահոգ միջոցներու դիմել, աշնան վաղահաս անձրեւներէն յառաջ եկած և անոնց հերկման և պատրաստութեան արգելք եղող վնասակար խոնաւութիւնը վանելու, արտերը կարելի եղածին չափ շուտով ցամքեցնելու համար։ Խնդրոյն այս կէտը մեր ուշադրութեան առարկայ եղաւ արդէն, երբ հողերը բարելաւելու եղանակները պարզեցինք։ (1)

Արտերու մէջ, իրարու զուգահեռական և իրարմէ 25-30 մեթր հեռու ըլլալու պայմանաւ, քիչ շատ խորունկկեկ ակօսներ բանալ. ասոնց բացօթեայ ակօս (աչըք հէնտէք, fossé à ciel ouvert) անունը կուտան. երբեմն ալ այս ակօսները քիչ շատ խոշորկեկ քարերով կէս մը կը լեցնեն և վրան հողով կը ծածկեն. ուրիշ տեղ ալ, փոխանակ քարեր լեցնելու, հողէ շինուած և եփուած խողովակներ (5-10 հար. մեթր տրամագծով) կը զետեղեն ակօսներուն մէջ, որոնց տրուած ըլլալու է, ի հարկէ, պէտք եղած շեղութիւնը. ասոնք կ'երթան, կը յանգին վերջապէս քիչ մը աւելի լայնկեկ խողովակներու (15-20 հար. մեթր տրամագծով). հետզհետէ ասոնց մէջ ժողվուած ջուրը, ի վերջոյ կը վազէ արտէն դուրս գտնուած փոսի մը մէջ։

Չափազանց խոնաւ արտերը ցամքեցնելու այս խողովակային դրութիւնը (քաճիէ ամէլիարը, drainage) խիստ ընդհանրացած է Եւրոպայի զանազան կողմերը. Թուրքիոյ մէջ, ասոր առաջին և յաջող փորձերը տեսնելու առիթն ունեցանք Ալէմտաղիի մօտ, Պալթաճիի ագարակին մէջ, ձեռներէցութեամբ անոր երբեմնի և համակրելի տիրոջ, Սամանճեան Գէորգ էֆ.ի, որուն ագարակը 1880էն սկսեալ, երկար տարիներ, Եւրոպայէն նոր դարձող մասնագէտ-հողագործներու ժամադրավայրն էր դարձած. ինչպէս ուրիշ առթիւ ալ ըսինք(**), նոյն ագարակին մէջն էր որ, արտերը կրով բարելաւելու առաջին յաջող փորձերն ալ տեղի ունեցան։

Մեր հողագործ դասակարգը դժբախտաբար կապկային նմանութեան ալ հետեւող չէ եղած շատ անգամ. առանձնակի թերթ կարդալու սովորութիւնը՝ առ հասարակ, իրաւ է չունի ան, բայց շատ քիչ բացառութեամբ գրեթէ ամէն գիւղ կամ ամէն գիւղախումբի կեդրոնը, պոլսական թերթ մը կը ստանայ. այդ թերթերն յաճախ կը բովանդակեն գիւղատնտեսութեան այս կամ այն ճիւղը շօշափող գրութիւններ. իմ բաւական երկարամեայ ասպարէզիս մէջ, քիչ անգամ հանդիպած եմ հողագործներու որոնք այդ գրուածներէն գործնականապէս օգտուելու ձեռնարկներ ըրած ըլլան։

Գիտեմ, ատոնցմէ շատերը, ինծի պիտի պատասխանեն թէ քիչ անգամ հանդիպած են գործնական ոգւով գրուած մասնագիտական յօդուածներու. այդ մասին ես ալ իրաւունք տուած եմ արդէն իրենց(3). ասոր հակառակը պնդելը շատ դժուար է. բայց գոնէ ես իմ մասիս, զերծ կրնամ նկատուիլ այդ մեղադրանքէն, քանի որ ջանացած եմ միշտ, գործնական մէջ կարեւորութիւն ունեցող խնդիրներ, կամ աւելի բացորոշ ըսելով՝ անմիջական կերպով գործադրելի հարցեր առարկայ ընել իմ լրագրական ուսումնասիրութեանցս։

Հողագործ դասակարգն ալ պէտք է որ իր կարգին աւելի տաք վերաբերում ցոյց տայ մասնագիտական գրուածներու, երբ ասոնք կը դառնան այնպիսի գործնական խնդիրներու շուրջ, որոնք կենսական կարեւորութիւն ունին իրենց համար. ցաւալի է ըսել թէ, պատահած եմ երբեմն բաւական դիւրակեցիկ հողագործներու, որոնք աչքով տեսնելով և հասու ըլլալով հանդերձ, հողագործական այս կամ այն դրութեան և կամ նոր մեքենայի մը առաւելութիւններուն, կարծես տակաւին կառչած կը մնան դարերէ ի վեր իրենց հետեւած դրութեան և չեն ուզեր քայլ մը իսկ յառաջ երթալ։

Փոքրիկ միջադէպ մը պատմեմ. Սելանիկի կողմ. Երկրագործական վարժարանին մէջ պաշտօնավարած միջոցիս, օր մը աշակերտներով զբաղած էի արտ մը հերկել և պատրաստել տալու խոշոր սայլարօրով (չիֆթէ պրապան բուլըրը, brabant double) մը որ հողը կը ճեղքէր 35-40 հար. մեթր խորութեամբ. այդ արտը պիտի վերածուէր թթաստանի. շատ հիանալի էր այդ խոշոր սայլարօրին կատարած գործը։ Արտին երկայնքը շինուած խճուղիէն, նոյն պահուն գիւղացիներ կ'անցնէին. կանչել տուի զիրենք, հասկըցնելու համար թէ ինչ ազդեցութիւն պիտի ընէր իրենց վրայ, մեր եւրոպական կատարելագործեալ սայլարօրին կատարած գործը բաղդատմամբ իրենց արօրներուն. բաւական ատեն մնացին մեր քով, իրենք ալ փոխն ի փոխ բռնելով հսկայ սայլարօրին մաճերէն և զայն կառավարելով. կարգը եկաւ իրենց կարծիքը առնելու մեր գործածած սայլարօրի մասին. կրնաք երեւակայել բարկութիւնս և միանգամայն խնդուքս երբ կատարեալ պարզութեամբ պատասխանեցին ինծի. «պուտա ֆէնա տէյիլ», ասով հասկըցնել ուզելով թէ իրենցը լաւ էր, բայց այս ալ գէշ չէր։

Մեր հողագործ դասուն մտատիպարը այս է, պէտք է ասոր դէմ մաքառիլ և համոզել զիրենք որ օգտուին այն բազմաթեւ բարիքներէն զորս կ'ընծայեն իրենց Թուրք և Թրքահայ մամլոյն աշխատակցող մասնագէտ գրիչները և մանաւանդ շնորհիւ Վեհափառ Կայսեր՝ կառավարութեան կողմէ մէկ քանի նահանգաց մէջ հաստատուած երկրագործական վարժարանները և անոնց կցուած տիպար-արտերը։

Ն. Գ. ԳԱԼՖԱԵԱՆ

(1) Տես Արեւելք թիւ 6403

(2) Տես Արեւելք թիւ 6403։

(3) Տես Ռէսիմլի Զիրաաթ կազէթասը թիւ 44, տարի 1321։

ՓՈՔՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ(4)

(Կ. Մ. Իզմիր).— Ճիշդ է ձեր իմացածը. Ֆրանսայի այգեգործները սովորութիւն ունին, այգեկութքէն վերջն ալ, արջասպելու իրենց այգիները, երբ միլտիուն սաստիկ եղած է տարւոյն մէջ. [illegible] չունենայ, որթատունկին ճիւղերը չեն կրնար լաւ մը փայտանալ, ինչ որ կը վնասէ բուն իսկ արմատին. թող որ այս աշնանային դարմանումը անհրաժեշտ է այն այգիներուն համար, որոնք զուտ ամերիկեան ըլլալով, իրենց ճիւղերը, յաջորդ տարուան մէջ, իբր ատուրայ (չէլիք, bouture) պիտի ծառայեն։

(Գ. Տ. Իզմիր).— Հուսամ(?) (լավանտա, lavande) ծաղիկները և տերեւները թորելով տեսակ մը իւղութիւն (րուհ, essence) յառաջ կուգայ որ ունի իր արժէքը հրապարակին վրայ. պղնձէ շինուած պարզ թորանոց մը կը բաւէ այս գործին համար. 200 քիլօ թարմ ծաղիկէն և տերեւէն 1 քիլօ իւղութիւն կրնայ ստացուիլ. այդ իւղութիւնը ջրով խառնուած կ'ըլլայ, բայց բոլոր իւղերու նման ջրէն թեթեւ ըլլալուն պատճառաւ անոր երեսը կ'ելլէ. հետեւաբար զատելը դիւրին է։

(Ա. Բ. Սելանիկ).— Շատ տեղեր սեւ ցորենը (գարա պուղտայ, հէլճէ, sarrazin) կը մշակեն ո՛չ թէ իր սերմերուն, այլ իր կանանչ մասին համար զոր իբր խոտ կուտան կենդանեաց. այս նպատակաւ ցանուած սեւ ցորենը ո՛չ շատ կանուխ հնձուելու է և ոչ ալ շատ ուշ. առաջին պարագային մէջ անոր խոտը շատ ջրոտ, իսկ երկրորդ պարագային մէջ շատ կարծր կ'ըլլայ. կաթնտու կովերուն համար խիստ լաւ է այս բոյսին խոտը, որովհետեւ կաթին առատանալուն կը նպաստէ. ձիերն ալ կ'ախորժին անոր արտադրած խոտէն։

(Ա. Փ. Իզմիր).— Ֆրանսայի մէջ մէկ քանի գործարաններ կան որոնք գրեթէ աշխարհահռչակ համբաւ ունին իրենց շինած թորանոցներուն (իմպիք, alambic) համար. ահաւասիկ անոնց երկուքին հասցէները.

Deroy fils aîné. rue du Théâtre (Grenelle), Paris.

Egrot et Granhé, 23 rue Mathis, Paris.

Դիմեցէք անոնց և անմիջապէս կը ստանաք իրենց գործարանին յատուկ պատկերազարդ ցուցակները, որոնց մէջ նշանակուած կ'ըլլան ձեր ուզած տեղեկութիւնները, գիները ևն.։

(Տ. Մ. Պրուսա).— Շագանակը գո՛ր էք, անոր շաքարով պատրաստուածը կ'ուզէք ուտել. քիչ մը համբերեցէք. գալ անգամ կ'ըսեմ թէ ինչպէ՛ս պատրաստելու է. եթէ յաջողիք, անշուշտ մեզ ալ կը յիշէք։

ՆՈՅՆ

(4) Կը խնդրուի Արեւելքի ընթերցողներէն, իրենց հարցումները ուղղակի ղրկել մեր հասցէին, ի կարին։

ԿԻՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԲԱՅՎԱ ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻՆ

Այս տարի ամրան սկիզբը «Քրօնիք Սքանտալէօզ» անունով և հետաքրքրական պատկերներով զարդարուն գիրք մը հրատարակուեցաւ Բարիզի մէջ։ Հեղինակը՝ Պ. Ֆրէտէրիք Լօլիէ իր քաջավարժ գրչով ատոր մէջ կը նկարագրէ 50ական և 60ական թուականներուն Բարիզի հեշտ ու հաճոյական կեանքը, և այդ կեանքին դիւցազններուն և դիւցազնուհիներուն [illegible]։ [illegible] մէջ, ծովափնեայ շքեղ պանդոկներու մէջ, վերջապէս միջին և [illegible] ցութեան գլխաւոր նիւթը եղած էր վերոյիշեալ գիրքը, իր պարունակութեամբ և պատկերներով։ Բարիզի մէջ 50ական և 60ական թուականներուն կեանքը, կը գրէ Լօլիէ, շատ երես տուած էր կիսաշխարհիկ կիներուն։ Դահլիճի այդ դիւցազնուհիներուն մեծագոյն մասը հիմա մոռցուած, անհետացած կամ մեռած են, և անոնցմէ շատ քիչերուն անունները կը յիշուին այժմու սերունդէն։ Բայց անոնցմէ մին դեռ անմոռաց է Բարիզի հին բնակիչներու մտքին մէջ, այն է Բայվա մարքիզուհին, յանդուգն ու խելացի կին մը որ ռուսական Բոլոնիոյ մէջ աղքատ Հրեայի մը աղջիկն էր, և կեանքի զանազան հանգրուաններէ անցնելով, մեռած է իբրեւ կոմսուհի, այսինքն միլիոնատէր Հէնքէլ Տօնէրսմարքի կինը։ Բայվա մարքիզուհին — այս նշանաւոր անունով ժողովրդական մնացած է, — մեծ դեր մը կը գրաւէ Լօլիէի վերեւ յիշուած գիրքին մէջ և մարդ կարդալով անոր կենսագրութիւնը, Բարիզի մէջ վարած կեանքը, կարելի չէ որ չյիշէ Հազար ու մէկ գիշերներու պատմութիւնները։

Թէրէզ Լախման ռուսեւպրուսիական սահմանագլխին վրայ փոքրիկ քաղաքի մը մէջ աղքատ Հրեայի մը աղջիկն էր։ Ընտանիքը յետին ծայր չքաւոր և ինք վերին աստիճանի գեղեցիկ էր։ Իր գտնուած վիճակէն շատ աւելի բարձր և լաւագոյն վիճակներու նախասահմանուած կը զգար ինքզինքը։ Մոսկուայի մէջ միջնակարգ դերձակի մը հետ ամուսնացած և 1ուկէս տարիէն ետք, զաւկի մը հետ առանձին թողլով զայն, Պերլին փախած է, ուր քիչ մը ատեն անծանօթ կեանք մը վարելէ ետք վերջապէս Բարիզ կ'երթայ։ Հոն, հակառակ իր հմայիչ գեղեցկութեան — սքանչելի մեծ ու սեւ աչքերով և բարձրահասակ թխահեր կին մըն էր — անօթութենէ պիտի մեռնէր, եթէ այն ատեն Բարիզի մէջ ընդհանուրէն յարգուած ու սիրուած դաշնակահար Հանրի Հէրց, Պուլվարներուն վրայ շրջագայութեան մը ատեն անոր չհանդիպէր և չօգնէր։ Հէրց այդ գեղանի ու գեղեցիկ կինը իր պաշտպանութեան տակ կ'առնէ, ամենուրեք իբրեւ իր կինը կը ներկայացնէ զայն և լաւագոյն ընկերութեանց և արուեստագիտական շրջանակներու դռներն իսկ բանալ կուտայ անոր առջեւ։ Ամէն ոք արուեստագէտին սիրոյն համար կ'ընդունի այդ կինը, որ ամէնուն համակրանքը իրեն կը գրաւէ իր գեղեցկութեամբ։ Բայց 1848ի ֆրանսական դէպքերուն հետեւանքով, Հանրի Հէրց, որ խնայողութեան վրայ գաղափար չունեցող, շռայլ մարդ մըն էր, և նիւթապէս կործանած, չէր կրցած շարունակել իր պաշտպանութիւնը և ձգելով իր այդ ապօրինաւոր կինը՝ Ամերիկա կը փախչի։ Թէրէզ Լախման ինքզինքը վերստին մայթին վրայ կը գտնէ, առանց բարեկամի և առանց դրամի։

Շանզ'Էլիզէի մէկ թաղին մէջ Օթէլ տը Վ[illegible]ի երդիքայարկի խուցերէն մէկուն մէջ ապաստան կը գտնէ թէեւ, բայց ծանրապէս կը հիւանդանայ և յետին աստիճան թշուառութեան մէջ կ'իյնայ։ Թէօֆիլ Կօթիէ, որ նոյն միջոցին ճանչցած էր այդ կինը, նշանաւոր քննադատ Սէնդ-Պէօվի տան մէջ ճաշի մը ատեն պատմած է թէ, Թէրէզ Լախման իր հիւանդ պառկած խշտեակին մէջէն գրած էր իրեն. «Դուն գիտես թէ ո՛ւր եմ ես. կարելի է որ մեռնիմ. այն ատեն հոգ չէ։ Բա՛յց, եթէ ողջ մնամ, [illegible] մէկը իմ երդիքէս մէկ քանի քայլ հեռու, Բարիզի մէկ գեղեցկագոյն ապարանքին պիտի տիրանամ։ Պիտի տեսնես...»

Եւ իրօք, Թէրէզ, իր ապաքինութենէն շատ առաջ, շատ կանուխ կը գրաւէ Բարիզի հեշտութեանց ասպարէզին մէջ առաջնագոյն դիրքը։ Թէրէզ Լախման կը մեկնի իր հիւանդութենէն և դարձեալ կը սկսի իր շրջագայութիւնը պուլվարներուն ու մայթերուն վրայ. և ահա փրկարար ոգին կը հանդիպի իրեն յանձին Բամիլի, որ այն ատեն ամենաազդեցիկ դերձակուհին էր Բարիզի բարձր դասու տիկիններուն, և իր աշխատանոցին կը յանձնարարուէին գեղեցկագոյն և թանկագին զգեստները, Բարիզէ զատ միւս ամէն գլխաւոր մայրաքաղաքներէն։ Բամիլ «ոտքէն մինչեւ գլուխ» կը հագուեցնէ գեղեցիկ Թէրէզը ամենաշուք շրջազգեստներով, և անսահման վարկ մը բանալով կ'ըսէ անոր. «Մնացածն ալ դուն հոգա՛»։ Թէրէզ Լախման դիցուհիի մը պէս զարդարուած և ճոխացած, ուղղակի Լոնտոն կ'երթայ և ինքզինքը կը ցուցադրէ Քովէնդ Կարտըն թատրոնին օթեակներէն մէկուն մէջ։ Իր երեւումը մեծ ազդեցութիւն յառաջ կը բերէ հաճոյասէր հասարակութեան վրայ։ Այդ իրիկուընէ սկսեալ մեծափարթամ Լորտ Սդանլի իր սիրտն ու հարստութիւնը անոր ոտքերուն տակ կը դնէ։

Բայց Թէրէզի համար Բարիզն էր այն կռուանը, որուն վրայ կ'ուզէր տանիլ իր յաղթանակները. ուստի հարուստ Լորտէն մէկ քանի հարիւր հազար կորզելէն ետք, Բարիզ կը վերադառնայ։ Քիչ ատենուան մէջ այն տեղի հարուստ հեշտասէրներուն դիցուհին կ'ըլլայ։ Կիզի դուքսը, Կրամօնի դուքսը և ուրիշ հարուստ ազնուականներ իրարու հետ կը մրցին գեղեցիկ կնոջ շնորհներուն արժանանալու համար։ Նշանաւոր անձերէ սիրուելէ, պաշտուելէ և առատօրէն վարձատրուելէ ետք, լեհ գեղուհին այլ եւս միտքը կը դնէ օրինաւորապէս ազնուական տիկին մը ըլլալ, և այս նպատակով կ'ամուսնանայ Արոյօ տէ Բայվա անուն բօրթուկէզ մարքիզին հետ. և Բոլոնիոյ մէջ աղքատ Հրեային աղջիկը, Թէրէզ Լախման, Բարիզի մէջ կ'ըլլայ Բայվա մարքիզուհի։

Թէրէզի ամուսնութիւնը և մարքիզին վախճանը ճշմարիտ վէպ մըն է Լօլիէի գիրքին մէջ։ Մարքիզը, որ Բարիզի մէջ Բորդուկալի համանուն դեսպանին եղբօրորդին էր, իբր քարտուղար և 1855ի արուեստահանդէսին իբր գօմիսէր, ղրկուած էր Բարիզ. հոգւով մարմնով կը սիրահարի Թէրէզ Լախմանի, որուն գեղեցկութիւնը և վայելչութիւնը ամէնուն խօսակցութեան առարկան եղած էին։ Բայց որովհետեւ մարքիզը շատ անփորձ երիտասարդ էր, իր 150,000 ֆրանքի հարստութիւնը մէկ ամսուան մէջ գրեթէ կը ծախսէ՝ պաշտած գեղեցիկին հաճոյքները գոհացնելու համար, և առանց դրամի կը մնայ։ Այդ ատեն է ահա որ խորամանկ կինը օգտուիլ կ'ուզէ առիթէն։ Աղքատացած բօրդուկէզ ազնուականին կ'առաջարկէ իր սիրտն ու ձեռքը ընդունիլ, այսինքն օրինապէս ամուսնանալ անոր հետ, պայմանաւ սակայն որ ամուսնութենէն ետքը Բորդուկալ երթայ և իր հօրենական դղեակին մէջ բնակի և գոհանայ այն թոշակով զոր ան պիտի տար իրեն, և թողու որ Բարիզի մէջ առանձնապէս ապրի իր կինը՝ այսինքն ինքը։ Մարքիզը կ'ընդունի այս պայմանները և կ'ամուսնանայ Թէրէզ Լախմանի հետ։ [illegible] ետքը, Բարիզ կը դառնայ։ Մարքիզուհին կը մերժէ ընդունիլ զայն։ Ասոր վրայ ամուսնալուծում կը խնդրէ «ինչքերու բաժանմամբ»։ բայց այդ ինչք ըսուածը անուանական բան մըն էր։ Ամուսնութեան ատեն, մարքիզը պայմանագրով թէեւ 800,000 ֆր. ապահովցուցած էր իր կնոջ, բայց առանց վճարման, վասն զի դրամ չունէր։ Մարքիզը իր կնոջմէն ետ կը պահանջէ այդ 800,000 ֆրանքը, զոր տուած չէր սակայն անոր. և դատարանը իրաւունք կուտայ բողոքողին։ Բայվա մարքիզը իր կնոջ ինչքէն իբր մէկ միլիոն ֆր.ի պահանջատէր կ'ըլլայ թէեւ, բայց... առանց սպասելու այդ գումարին գանձման, օրին մէկը յանկարծ կ'իմացուի թէ «Բայվա մարքիզը անձնասպան եղած է»։ Մարքիզը բարեկամներ ու բարեկամուհիներ կէսօրուան ճաշի հրաւիրած էր շքեղ պանդոկի մը մէջ, և ըսած էր հրաւիրեալ հիւրերուն թէ ժամը 3ին դրամատուն մը երթալով պիտի գանձէր իր հաշւոյն համար դատարանին վճռով հոն թողուած միլիոնը, և որոշեալ ժամուն ալ դուրս կ'ելլէ պանդոկէն։ Բայց փոխանակ դրամատուն երթալու, տուն կը դառնայ և բերնին հրազէն մը կը պարպէ։ Հետեւեալ օրը կը մեռնի Պօժօն հիւանդանոցին մէջ։ Այն ատեն լրագիրները գրած են «հարուստ բօրդուկէզ Բայվա մարքիզին խորհրդաւոր անձնասպանութեան» վրայ։ Թէրէզ Լախման երկանը մահուան վրայ չի լար սակայն։

ՑԱՆԻԷԼ ԼԸՍԻՒԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ՄԵՂՍԱԿԻՑԸ

Է.

Պ. ԼՈՒԲԷՆԻ ԽՂՃԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

—Կարծեմ թէ կը խօսի տղուն վրայ։ Երեւակայեցէք որ այդ կարիճ ստահակը միտքը դրած է իր ապրուստը ճարել։ Ջուանագործի մը անիւը կը դարձնէ, մինչ կը կարծէին թէ գիւղին մէջ կը զբօսնուր։

—Ջուանագործի մը անի՞ւը մի... Դժուար գո՞րծ է միթէ, գոչեց կոմսուհին։

Իր աղւոր դէմքը արագօրէն ձգտուած և աչքերը անձկութեամբ ընդլայնուած, մայրական յուզում մը կը մատնէին։ Պ. Լուբէնը չէր սխալեր։ Նօտարը անտարբեր երեւոյթ մը առաւ, և առանց երեսը նայելու Սօլանժի, ըսաւ.

—Տիկի՛ն, այդ փոքր տղով կը շահագրգռուի՞ք։

Վախնալով որ շատ առաջ գացած էր, Պ. տը Միրըվէրի կողմը դարձաւ նօտարը։ Պ. տը Միրըվէր կապուած էր՝ ճաղատ գլխով այդ նօտարը իրեն չափ խորամանկ գտնելուն համար և խօսակցութեան չէր մասնակցեր։ Իր եղունգները կը զննէր ուշադրութեամբ, իբր թէ ժն. դարու փայտի մը վրայ քանդակուած ըլլային։ Զուգեց տեսնել Սօլանժի այլայլած դիմագծերը։ Կարծես ըսել կ'ուզէր. «Օ՛ն, ամէն ինչ կատարեալ է... Գործը կարգադրեցէք մէջերնիդ։»

Տիկին տ'Էրքիւանսի, խօսքը նօտարին ուղղելով, հարցուց.

—Պարոն Լուբէնը, զաւակ ունի՞ք դուք։

—Չորս հատ, տիկին, պատասխանեց աշխուժով։

—Չո՛րս հա՛տ։ Ինչ սիրուն բան։ Քանի՞ հատը մանչ է։

—Ոչ մէկը։

—Ոչ մէկը մա՛նչ... Այն ատեն քանի՞ աղջիկ ունիք։

—Չորս, Տիկին։

—Չո՛րս, օ՛հ, ինչ սիրուն բան։ Վստահ եմ թէ ամէնքն ալ իրարմէ գրաւիչ են։

—Անշուշտ կրնամ ըսել այդ բանը, բայց ոչ իրենց հայրը ըլլալուն համար։ Մնաց որ՝ ինծի չեն նմանիր։

—Աղւո՞ր են ձեր աղջիկները։

—Պաշտելի։ Հայրերնին ըլլալնուս համար չէ որ այդպէս կ'ըսեմ։ Պաշտելի գեղեցկութիւն մը ունին անոնք։

—Կը փափագիմ ճանչնալ զանոնք։ Պարոն Լուբէնը, ես ալ աղջիկ մը ունիմ և Պէրանժէր կը կոչուի։ Ձերիններուն անունը ի՞նչ է։

—Իմիններուս...

—Այո՛... ըսէ՛ք անոնց անունները։

—Անդրանիկը Նէնէթ կը կոչուի։

—Երկրո՞րդը։

—Տէտէթ։

—Երրո՞րդը։

—Լէլէթ։ Իսկ չորրորդը կը կոչուի Ջէզէթ։ Մտերմական անուններ են ատոնք։ Այնքան վարժուած եմ այդ անունները արտասանելու որ ա՛լ եւս բուն անուններն իսկ մոռցած եմ։

—Պարոն Լուբէնը, ուրեմն շատ երջանիկ մարդ մըն էք դուք։ Եթէ երբեք ձեր աղջիկներէն մէկը կորսնցնելու հարկին մէջ գտնուէիք, ո՞րը պիտի զոհէիք յօժարակամ։

—Ո՞րը... ի՞նչ կ'ըսէք...

—Այո՛։ Լէլէթէն կամ Ջէզէթէն, Տէտէթէն կամ Նէնէթէն պիտի՞ կրնայիք բաժնուիլ։

—Բայց և ո՛չ մէկէն, տիկին։ Ա՛հ, Աստուած չընէ՛։

—Պարոն Լուբէնը, չեմ գիտեր թէ ի՛նչ զրուցեցի ձեզի, բայց ուզեցի ապահովուիլ որ բարի հայր մըն էք դուք։ Չէ՞ք հասկնար թէ ինչո՛ւ համար...

Սօլանժ ո՛րքան յուզիչ երեւոյթ մը ունէր իր վրդովումին, ձախաւերութեանը և տղայական հարցումներուն մէջ, ուղղուած այդ համեստ մարդուկին, որ կոմսուհիին չափ փորձառու ըլլալով, կը զգար թէ իր դիմացը գտնուող կինը տեղեակ էր սալոնի բոլոր նուրբ դիւանագիտութեանց։

—Այո՛, տիկին, կը կռահեմ, ըսաւ նօտարը մեղմօրէն։

—Պարոն Լուբէնը, Բիէր Պէրնալի զաւակն է ա՛ն, հարցուց կոմսուհին, ամէն ինչ մոռնալով։ Ըսէ՛ք ճշմարտութիւնը։

—Ձեր զաւա՞կն է միթէ, մրմնջեց նօտարը։

— Այո՛, իմս է։

Երկար լռութիւն մը տիրեց։ Պ. տը Միրըվէր իր եղունգները կը դիտէր շարունակ։ Միայն թէ քիչ մը աւելի մօտէն կը դիտէր հիմա... այնքան մօտէն որ աչքերն իսկ չէին տեսնուեր։

— Քաջառո՞ղջ է... կազմուածքին համար աւելի՛ մեծ կ'երեւայ։ Ու և է նեղութիւն չի քաշեր, այնպէս չէ՞, հարցուց Սօլանժ, մայրական պաղատանքի ձայնով մը։

— Գեղադէմ, կայտառ, խելացի ու բարի տղայ մըն է։ Բայց, տիկին, ներեցէք որ հարցում մը ընեմ ձեզի։ Իբր ձեր զաւակը ճանչցա՞ծ էք զայն։

— Չէի կրնար այդ բանը ընել, մրմնջեց Սօլանժ։

Պ. Լուբէնը հասկցաւ պատճառը։

— Այն ատեն ներեցէք դիտել տալու որ ո և է իրաւունք չունիք այդ տղուն վրայ։

— Ո՞վ կրնայ մօր մը մերժել իր զաւակը։

— Ան որ մօրմէն աւելի բան մը եղած է տղուն համար։

— Անիկա պիտի համոզուի, գոչեց հէգ կինը։ Քանի որ Թիէննան կը սիրէ, ուրեմն նախանձ ցոյց չպիտի տայ։ Օ՛հ, պարոն, ինծի ըսէք թէ ո՛ւր կը գտնուի ան։ Զգացէք որ շնորհակալ ըլլամ ու պաղատիմ այդ աղջկան։ Գէթ երեսը տեսնեմ։

— Տիկին, պիտի տեսնէք։ Հանդարտեցէք ու ականջ դրէք ինծի։

— Պարո՛ն, մտիկ կ'ընեմ։ Ձեզի կը վստահիմ գործը, ապահով ըլլալով բարի սրտերնուդ վրայ։ Մնաց որ՝ ձեր աղջիկներն ալ մտքի առջեւ բերէք...

— Տիկին, այն անձը որուն Պ. Պէրնալ յանձնած էր իր զաւակը...

—Ա՛հ, ինք յանձնա՛ծ էր...

—Առժամապէս։ Հօր մահը վերջնական դարձուցած է այդ յանձնումը։

—Այդ անձը ամէն ակնածանքի ու յարգանքի արժանի է... Ձեր ալ երախտագիտութեան առարկան պէտք է ըլլայ... Օր. Ֆանի Բօրնէ երկրիս վրայ ապրող հրեշտակ մըն է։

—Հրեշտա՛կ մի, մրմնջեց Պ. տը Միրըվէր։ Իմ գետնայարկիս մէջ հրեշտակ մը գտնուէ՛ր ու տիկին Կրոսյլ ինծի բան մը ըսա՛ծ չըլլայ...։

Հեգնութեան այդ փորձը ցուցուց այն գաղափարը թէ Պ. տը Միրըվէր յուզուած երեւոյթ մը ունէր։

Տանտէրը թօթուեցաւ, ցուցամատին ծայրովը շփեց աչքերը, տարտամ փոշիներ վանելու պէս, ու գլուխը վեր առաւ համարձակօրէն։ Միւս երկուքը ուշադրութիւն չդարձուցին այդ շարժումներուն։ Սօլանժ կ'ըսէր.

—Բայց Օր. Ֆանի Բօրնէ աղքատ է. անշուշտ զոհողութիւններ ըրած ըլլալու է Թիէննոյի համար։ Առաջին պարտքս պիտի ըլլայ փոխարինութիւն մը ըն...

Բառը կիսատ մնաց նօտարին շանթահարիչ շարժուձեւին պատճառաւ։

—Տիկին կը խորհի՞ք ատանկ բան մը ընել։

—Ինչ ընելու է, մրմնջեց Սօլանժ խելայեղ։

— Նախ սա բանը, առաջարկեց Պ. Լուբէնը, մեղմ շեշտ մը դնելով խօսքին մէջ։ Պիտի տեսնէք ձեր զաւակը, և ուզածնուդ չափ... Բայց ո՛չ, կ'աղաչեմ։

Վերջին բացագանչութիւնը այն ատեն լսելի եղաւ, երբ Սօլանժ, ուրախութենէն խելայեղ, նօտարին ձեռքը կը բռնէր համբուրելու համար, մինչ ան ետ կը քաշէր։

(Շարունակելի)

Բախտը այնպէս կը բերէ որ Բոյվա մարքիզուհին իր չահատակութեանց ընթացքին մէջ իր երազած ապարէզին գագաթնակէտը կը հասնի։ Ճաշի կամ ընթրիքի յաճախադիպութեամբ բախտն այնպէս բերած է որ Թէրէզ ծանօթութիւն հաստատէ մեծահարուստ կոմս Հէնքէլ-Տօնէրսմարքի հետ, որ այն ատեն Բարիզ կը բնակէր։ Բորդուկէզ մարքիզին պէս, գերման այս բազմահարուստ ջօջն ալ կեանքէն աւելի կը սիրէ այս գեղեցիկ կինը։ Բայց Թէրէզ, կանացի խորախորհուրդ դիւանագիտութեամբ վարուիլ կը սկսի իր այս նոր պաշտողին հետ՝ այսինքն չուզեր դիւրաւ ինքզինքը յանձնել անոր։ Կոմսը, սրտմտած, Պերլին կը դառնայ. մարքիզուհին ալ, անոր կը հետեւի, միջնակարգ պանդոկ մը կ'իջնէ և աղքատացած կնոջ մը դերը կը կատարէ։ Կոմսը տարեկան մէկ միլիոն ֆրանք տալ կը խոստանայ Թէրէզի, եթէ ուզէր իր հոմանուհին ըլլալ։ Կոմսը անակնկալ մը պատճառելու համար Թէրէզի, օրին մէկը յանկարծ կ'իմացնէ անոր թէ Բարիզի մօտ Բօնշառդրէնի հողերը երկու միլիոն ֆրանքի ծախու առած էր՝ իրեն նուիրելու համար։ Թէրէզ քիչ մը ատեն եւս կը շարունակէ ընդդիմութիւն կեղծել։ Բայց վերջապէս, կոմսը կատարելապէս իր ազդեցութեան տակ զգալով, տեղի կուտայ. կը համակերպի։ Քիչ ատեն ետքը իշխանի աստիճանին բարձրացող կոմսը այլ եւս ոչինչ կը խնայէ իր բարեկամուհիին։ Կ'ամուսնանայ անոր հետ և երբեմնի մարքիզուհին այս անգամ ալ կ'ըլլայ կոմսուհի Հէնքէլ-Տօնէրսմարք։ Թէրէզ Լախման Օթէլ տը Վալուաի երդկայարկի իր սենեակէն, ինչպէս կը յիշէք, գրած էր Թէօֆիլ Կօղիէի թէ «որ պիտի գայ որ Բարիզի մէջ գեղեցկագոյն ապարանքի մը տէր պիտի ըլլամ»։ Հիմա իբրեւ կոմսուհի Հէնքէլ-Տօնէրսմարք կրնար այս Շլէզիացի ջօջին միլիոններով իրականացնել իր երբեմնի այդ փափաքը։ Այն հրաշագեղ ապարանքը զոր կոմսուհին շինել տուած էր Շանզ Էլիզէի մէջ, և որուն ներքին մասերը առաջնակարգ նկարիչներու, քանդակագործներու և կահորարներուն ձեռքով առասպելական դղեակի մը պէս զարդարուած է, չատերէն նկարագրուած է իր վայելչութիւններով։ Բոյվա մարքիզուհին իբրեւ Հէնքէլ կոմսուհի, իր ապարանքը բարիզեան սրահ մը վերածած էր, ուր կը յաճախէին ժամանակին ամենէն կարող գրագէտները, արուեստագէտները, ակադեմականները և դիւանագէտները։ Նոյն իսկ Կամպէդդա այդ այցելուներէն մին եղած է և Հէնքէլ կոմսուհիին միջոցաւ պատրաստուած է Կամպէդդայի և Պիզմարքի միջեւ ծրագրուած տեսակցութիւնը, որ ապա վերջին վայրկեանին չյաջողեցաւ։ Այդ ապարանքին մէջ տեղի ունեցած համբաւաւոր հացկերոյթներէն մէկէն ետքը, որուն մասնակից եղած էին էմիլ տը Ժիռարտէն և Արսէն Հուսէ, առաջինը կը հարցնէ.— «Ի՞նչ կը կարծէք որ ըլլայ մարքիզուհիին հարստութիւնը։» —Կ'ըսեն թէ տասը միլիոնի տէր է, կը պատասխանէ Հուսէ։ —Ինչ, միայն [illegible] նոնց քովէն անցնելով լսած էր, միայն 10 միլիոն. բայց ատիկա հազիւ տարեկան կէս միլիոն եկամուտ կը բերէ։ Պարոններ, կը կարծէ՞ք որ այդպիսի չնչին գումարով մը կրնամ ձեզ ներկայացնել այն հազուագիւտ կեռասներն ու խաղողները զորս կը գտնէք սեղանիս վրայ։ Կէս միլիոն ֆրա՞նք. ատիկա սեղանիս տարեկան ծախքն իսկ չէ։

Պատերազմէն ետքը կոմսուհիին քաղաքական և դիւանագիտական յաւակնութիւնները չատ կը բարձրանան վասն զի, ինչպէս յայտնի է, իր ամուսինը Ալզաս Լօրէնի կառավարիչն էր այն ատեն։ Կոմսուհին կը յուսայ «կէս-պաշտօնական դիւանագիտուհիի» մը կարեւոր դերը խաղալ, ինչպէս երբեմն խաղացած էին Բասդիլիօն գեղեցիկ կոմսուհին, Մէթէ տ'Արժանդօ կոմսուհին և ուրիշ կիներ։ Բայց կ'երեւի թէ իր այդ փառասիրական միտումներով ֆրանսական կառավարութեան կասկածները յարուցած ըլլալու է իր վրայ. վասն զի, առանց մարդ իմանալու, հեռացման հրամանագիր մը ներկայացուած է իրեն, հրաւիրելով Ֆրանսայի հողէն դուրս ելլել անմիջապէս։ Կոմս և կոմսուհի Հէնքէլ Սիլեզիա կ'երթան. Նախկին Բոյվա մարքիզուհին հոն իբրեւ իշխանուհի Հէնքէլ-Տօնէրսմարք կը մեռնի երկարատեւ հիւանդութենէ մը ետքը, զոր Բարիզէն հետ տարած էր։

ՄԵՆՆԱՋ

ԱՌՏՆԻՆ ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Ջուկերը մէկ քանի օր թարմ կը մնան, եթէ անոնց ընդերքը հանելէն ետք, եղիճով (բորղաճ օքու) լեցուին և աղով ալ ամբողջապէս պատելէ ետքը, այդ վիճակին մէջ, ջրախառն քացախով թրջուած, մաքուր հին լաթի մը մէջ պլլուելով պահուին մառանին մէջ։

ԱՂԵԹԱՓՈՒԹԻՒՆ

Կը դարմանուի, առանց պէտք մնալու Աբէճի Կանաաին ճիւղին մէջ վիրաբուժական գործողութեան։

Այդ ճիւղը կը գտնուի

268 Բերա, Կալաթա-Սէրայի դիմաց, Թիւ փուռին վերի յարկը։ 268

Իտալիոյ նշանաւոր բժիշկներէն ՏՕՔԹ. ՍԻԶԱՐ ՄԱԴԻԼԻ դրութեան կիրառումով ՏԸ ՄԱՐԴԻՆ աղեկապերու գործածութեամբը, որոնք կաղմախօսական ու առողջապահական կանոններու համաձայն շինուած են, հիւանդներու անճան գլտաւթիւնը իսկոյն կ'անհետանայ։

Այս դրութեան կիրառումը կը կատարուի մարմնաղղութեան (օրթօբէդի) մասնագէտ ՏՕՔԹ. ԲԵԴՐՈՍՈՒԼՕՅԻ միջոցաւ։ Աղեթափութեան ենթակայ եղողները նոյն ճիւղին մէջ կը քննէ ՏՕՔԹ. ՎԱՍՏՐԱՎԷԼԼԻՍ։ Հիւանդները ամէն օր առանց վարձքի կը դարմանուին։ Աւելի տեղեկութիւն առնել ուզողները պէտք է նոյն ճիւղին դիմեն։ 50—1

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼԱ ՀԷԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Լա Հէէն ուրբաթ օրուան թուականով հեռագրը կը գրէ Թանի թղթակիցը.

Դեսպանախորհուրդը, այսօր, լիագումար նիստ մը կազմեց՝ քուէարկելու չորրորդ յանձնաժողովին կողմը ներկայացուած կանոնագրին հինգ ծրագիրները։ Առաջին ծրագիրը, որ կը վերաբերի առեւտրական նաւերը մարտանաւի վերածելու խնդրոյն, խնդրէն դուրս կը թողու սա կէտը թէ այդ փոփոխութիւնը կրնա՞յ բաց ծովի մէջ կատարուիլ, վասն զի յանձնաժողովը չէ կրցած համաձայնութիւն գոյացնել այդ մասին։ Միայն մէկ քանի կանոններ կը թուէ այն պայմաններու մասին զորս պէտք է լրացնեն մարտանաւի վերածուած նաւերը։ Անոնք պէտք է ենթարկուին իրաւասութեանը, հսկողութեանը և պատասխանատուութեան՝ այն Պետութեան որուն դրօշը կը կրեն. նաեւ պէտք է կրեն մարտանաւի մը արտաքին որոշիչ նշանները. հրամանատարը պէտք է Պետութեան ծառայութեանը մէջ գտնուի և նաւաղներն ալ զինուորական կարգապահութեան ենթարկուին։ Այդ ծրագիրը ընդունուեցաւ 32 ձայնով. տասը քուէարկուներ ձեռնպահ մնացին։ Այս վերջիններուն մէջ կը գտնուին Մ. Նահանգաց, Չինու և Պարսկաստանի պատուիրակները։ Երկրորդ ծրագիրը կը վերաբերի թշնամութեանց սկզբնաւորութեան ատեն առեւտրական թշնամի նաւերու նըկատմամբ կատարուելիք գործառնութեանց։ Անոնց սահման մը որոշելու, պայմանաժամ կուտայ պատերազմիկ տէրութիւններէ մէկին առեւտրական նաւերուն, որոնք թշնամութեանց սկսելու պահուն թշնամի նաւահանգիստ մը կը գտնուին և կամ թշնամութեանց սկսելէն տեղեկութիւն չունենալով նոյն տեսակ նաւահանգիստ մը կը մտնեն. նաեւ գրաւումէ զերծ կը կացուցանեն բաց ծովի մէջ հանդիպուած նաւերը, որոնք թշնամութեանց սկսելէն տեղեկութիւն չունին։ Միայն կրնան գրաւուիլ, վերադարձնելու խոստումով և կամ ջնջուիլ՝ վնասի հատուցում ընելու պայմանով։ Մէկ քանի տէրութիւններ, մանաւանդ Գերմանիա, Ռուսիա ու Չին, վերապահումներ ըրին Գ. յօդուածին և Դ. յօդուածին երկրորդ հատուածին նկատմամբ, ըսելով որ ատոնք անհաւասարութիւն մը առաջ կը բերեն՝ ի վնաս գաղթային նաւահանգիստ չունեցող տէրութեանց։ Քուէարկութեան արդիւնքը եղաւ 42 թեր ու 1 ձեռնպահ։ Երրորդ կանոնագրութիւնը, որ բաց ծովի մէջ նաւի վրայ գտնուած չէզոքներու կամ պատերազմիկներու թղթատարութեան անբռնաբարելիութիւնը կ'ապահովէ, քուէարկուեցաւ 41 ձայնով և 1 ձեռնպահով։ Երկու վերջին կանոնագրութիւններէն մէկը կը վերաբերի պատերազմիկի մը [illegible] մը կ'ապահովէ՝ կարգ մը արտօնութիւններով. միւսը եզերքի ձկնորսի նաւերը գրաւումէ զերծ կը պահէ։ Այս կանոնագրութիւնը ընդունուեցաւ 42 քուէարկուներու միաձայնութեամբը։ Չորրորդ յանձնաժողովը նաեւ զբաղեցաւ ուրիշ խնդիրներով, որոնք կը վերաբերին պատերազմի ատեն ծովային մարդոց իրաւունքները կանոնի տակ դնելու խնդրոյն՝ այսինքն ծովի վրայ թշնամի կողմին անհատական սեփականութիւնները, պատերազմի արգիլեալ նիւթերու մաքսանենգութիւնը, պաշարումը, չէզոքներէ եղած գրաւումներու փճացումը և ցամաքային պատերազմիկներու վերաբերեալ այն որոշումները որոնք գործադրելի են նաեւ նաւային պատերազմներու համար։ Յանձնաժողովին մէջ երեւան եկած կարծիքներու անհամաձայնութիւնը, սակայն, թոյլ չտուաւ այս զանազան խնդրոց վրայ օրէնսգիծեր պատրաստելու։ Վերջին կէտին համար միայն յանձնաժողովը սա բաղձանքը ներկայացուց, որ ծափահարութեամբ ընդունուեցաւ.

«Դեսպանախորհուրդը բաղձանք կը յայտնէ որ յառաջիկայ Դեսպանախորհուրդին ծրագրին մէջ նշանակուի մասնաւոր կանոնագրի մը պատրաստութիւնը, որով ցամաքային պատերազմի օրէնքները ու սովորութիւնները նաւային պատերազմներու համար ալ գործադրելի ըլլան, և թէ առ այժմ տէրութիւնները, ո՛րքան կարելի է, գործադրեն ցամաքային պատերազմի մասին 1899ի պայմանագրութեան սկզբունքները՝ նաւային պատերազմներու համար ալ։»

Չորրորդ յանձնաժողովին գործը, որ դրական մասնակի արդիւնք մը միայն ունեցած է, այս կերպով կարգադրուեցաւ։

ՉԻՆԱՑԻՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱՊՈՆՑԻՆԵՐԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Թայմզ սա հեռագիրը ստացած է Նիւ-Եորքի իր թղթակցէն.

Պ. Ռուզվէլդ, հինգշաբթի օրը, բացարձակապէս յայտարարեց իրեն այցելուներուն դացողներուն թէ զրահաւորներու նաւատորմը ձմեռը Խաղաղական ովկէանոս պիտի երթայ։ Պ. Ռուզվէլդ յարեց թէ ածուխի խնդիրը բնաւ դժուարութիւն մը չի ներկայացներ։ Նիւ-Եորք Թայմզի Ուաշինկդընի թղթակիցը, հաղորդելով այս տեղեկութիւնը, զոր անշուշտ նախագահին հետ տեսակցութեան մը պահուն քաղած է, կը յարէ թէ նաւատորմին այդ ծրագրեալ պտոյտը արդիւնք է դիւանագիտական յարաբերութեանց մէջ Ճափոնի հետեւած սեգ ընթացքին։ Նոյն թղթակիցը կ'ըսէ թէ Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը սպառած է բարեկամական դիւանագիտութեան գրեթէ բոլոր միջոցները, աշխատելով համակերպելու ճափոնական հայեացքներուն։ Ուաշինկդընի կառավարութիւնը ո՛րքան բարեխօսարութիւն ցոյց տայ, այնքան Ճափոնցիները թախանձող կ'ըլլան։ Վերջապէս կը հասնի այն ժամանակը, ուր հարկ պիտի ըլլայ միջոցներ ձեռք առնել՝ իբրեւ պատասխան Ճափոնցիներուն։ Թղթակիցը կը յարէ թէ այդ պատասխանն է ամերիկեան զրահաւորներուն առաքումը դէպ ի Խաղաղական։ Դիտելի պարագայ մը կայ թէ ամերիկեան լրագիրները, մէկ քանի բացառութիւններէ զատ, այս միջոցիս ցաւալի ընթացքի մը կը հետեւին Ճափոնի հանդէպ. անարգական չեչտով մը կ'ակնարկեն այն հանդարտութեան որ Ճափոնի մէջ սկսած է տիրել՝ ամերիկեան զրահաւորներուն Խաղաղական երթալու լուրը առնուելէն ի վեր։ Այդ մասին կը յիշեն նաւային նշանաւոր սպայի մը այն խօսքը թէ այդ լուրը ծանուցուելէն ի վեր Թոքիոյէն անհաճոյ խօսք մը լսուած չէ։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Կրօնական նոր գաղափարներու դէմ վերջերս հրատարակուած պապական կոնդակին արդիւնքները սկսած են զգալի ըլլալ։ Կրօնական մէկ քանի ուսանողներ, որոնց կ'ակնարկէր նոյն կոնդակը, պատասխան մը կը պատրաստեն, որով բացարձակապէս կը մերժեն Պապին և անոր խորհրդականներուն կողմէ ըսուածները։

— Հռոմի Վիթա լրագրին տնօրէնը՝ Պ. Լոտի կը հաստատէ իր ըսածները 1904ին Վատիկանի ու Պ. Դիդդոնիի միջեւ գոյացած համաձայնութեանց մասին։ Պ. Լոտի կ'ըսէ.—«Կը հաստատեմ թէ 1904ին Պ. Դիդդոնի անձնապէս և ուղղակի կերպով բանակցեցաւ Վատիկանի հետ՝ ընտրութեանց մէջ կղերական կուսակցութեան միջամտութիւնը ձեռք բերելու համար, միջամտութիւն մը որ առաջին քուէարկութենէն մէկ քանի օր առաջ միայն կատարուեցաւ։ Երկու կողմէն կնքուած այդ համաձայնութեանց մէջ կար հետեւեալը. — Իտալիոյ կառավարութիւնը այլ եւս պիտի չընդդիմանայ Պապին մասնակցութեանը՝ Լա Հէի Դեսպանախորհրդին։ Ռուսիոյ և Հոլանտայի կառավարութեանց տեղեկութիւն հաղորդուեցաւ այդ համաձայնութեանց մասին՝ Վատիկանի արտաքին գործոց քարտուղարին միջոցաւ։ Պ. Դիդդոնի, եթէ կրնայ, թո՛ղ յստակօրէն ու անկեղծօրէն հերքէ։ Այդ պարագային նորէն պիտի խօսինք։ Առ այժմ ինծ համար բաւական է այդ իրողութեանց մէջտեղ հանուելէն ամբողջ Իտալիոյ մէջ երեւան եկած ինքնաբեր զայրոյթը։ Բազմաթիւ նամակներ կը ստանամ որոնք նոր տեղեկութիւններ կը հաղորդեն Պ. Դիդդոնիի և Վատիկանի միջեւ գոյացած համաձայնութեանց վրայ։ Ի հարկին նկատառութեան պիտի առնեմ զայնս։ Առ այժմ կը յարեմ թէ արտաքին գործոց նախարարը տեւական և անսայթաքելի յարաբերութիւններ ունեցած է պապութեան հետ՝ գլխաւորաբար մոնսէնեօր տէլլա Քիէզայի միջոցաւ, օգնական արտաքին գործոց քարտուղարին։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԶԻՆՈՒՈՐԸ

Բարիզի թերթի մը թղթակիցը Լոնտոնէն կը հեռագրէ.— Թի Նէշըն, Անգլիոյ ազատական կուսակցութեան պարբերական մեծ հանդէսը, պիտի հրատարակէ Անգլիոյ աշխատութեան նախարար Պ. Ճոն Պըրնսի չահեկան յայտարարութիւնները, որոնցմով գերմանացի զինուորը ու ֆրանսացի զինուորը կը բաղդատէ։ Թի Նէշըն կ'ըսէ.—«Պ. Ճոն Պըրնս աւարտեց Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ մէջ անցուցած արձակուրդը, որու միջոցին կրցաւ չահեկան տեղեկութիւններ առնել երկու երկիրներու զինուորներուն վրայ։ Անգլիացի նախարարը, երկու երկիրներու զինուորներուն հետ, հետեւեալ բաւական երկար ուղեւորութիւն մը կատարեց։ Կը կարծենք դիտել թէ Պ. Ճոն Պըրնսի եզրակացութիւնը նման է Սըր Չարլս Տիլքի եզրակացութեանց՝ այսինքն թէ քալելու, մաքրութեան, ճկունութեան և ուրիշ յատկութիւններու տեսակէտով ֆրանսացի զինուորը գերազանց է։ Պ. Ճոն Պըրնս այնպէս կը նկատէ թէ գերման նկարագիրը կը տկարանայ խիստ կանոններու և կեդրոնացուցման հետեւանքով և թէ գերման գործաւորը ֆրանսականէն նուազ մտացի կերպով կ'աշխատի, վասն զի այդ աշխատութիւնը գերմանացին այնքան ինքնաբեր կերպով չի կատարեր։»

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՀԱՆԳԻՍՏԸ

Ֆրանքֆորդի մէջ, ուրբաթ օրը կատարուեցաւ կիրակնօրեայ հանգիստին միջազգային համաժողովին բացումը։ Զանազան տէրութեանց՝ Գերմանիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ ու Զուիցերիոյ պատուիրակները ներկայ էին։ Գլխաւոր խնդիրն էր ճաշարաններու, սրճարաններու և օթէլներու սպասաւորներուն հանգստեան խնդիրը։ Անոնց կողմէ կարգուած յանձնաժողով մը խնդրեց որ ամէն կիրակի մէկ քանի ժամ հանգիստ տրուի իրենց. նաեւ փափաք յայտնեց որ հանրութիւնը մեծ հացկերոյթներ չտայ կիրակի օրերը։ Այս առաջարկութիւնը բուռն վիճաբանութիւն մը առաջ բերաւ։ Օթէլի տէրերու ներկայացուցիչները յայտարարեցին թէ կիրակի օրերը եթէ մէկ քանի ժամ հանգիստ տրուի, իրենց առեւտուրը պիտի վնասուի, որ արդէն այնքան խիստ տրամադրութեանց ենթարկուած է. նաեւ այդ տեսակ միջոց մը եթէ գործադրուի՝ պիտի հարկադրուին իրենց սպասաւորներուն թիւը զեղչել։ Միւս կողմէ մէկ քանի ատենաբաններ խօսեցան ալքոլի այն մեծաքանակ սպառման վրայ որ կիրակի օրերը տեղի կ'ունենայ. յայտարարեցին թէ պաշտօնական դրութեանց համաձայն, Գերմանիոյ մէջ ալքոլին սպառումը տարեկան չորս միլիառ Ֆր.ի կը հասնի։ Ուրիշ տեղեկագրի մը նայելով, Շարլոդէնպուրկի հիւանդանոցին մէջ երեք հիւանդներէն գէթ մէկը ալքոլական մըն է։ Ատենաբան մը դիտել տուաւ Բրուսիոյ մէջ հիմա գործադրուող օրէնքներուն անյարմարութիւնը, վասն զի Բրուսիոյ մէջ կիրակի օրերը անկարելի է անդեղէնի վերաբերեալ բան մը գնել, քանի որ բոլոր խանութները գոց են, մինչդեռ ալքոլին համար բազմաթիւ գինետուններ բաց կը մնան։

ՄՈՆԴԻՆԵՕՂՕ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Սաքսոնիոյ նախարարաց Խորհուրդը ուրբաթ առտու գումարուեցաւ թագաւորին նախագահութեամբ՝ նոր միջոցներ ձեռք առնելու՝ Մոնդինեօղօ նախկին կոմսուհիին ամուսնութեանը հետեւանքով։ Նոյն օրը Սաքսոնիոյ նախարարները միայն այդ խնդրով զբաղեցան։ Լոնտոնի գերմանական դեսպանը ամուսնութեան լուրը պաշտօնապէս հաղորդած էր Սաքսոնիոյ արքունիքին։ Լոֆալ Անցայկըր կ'ըսէ թէ Սաքսոնիոյ թագաւորը յայտարարեր է որ պիտի չարտօնէ Տիկին Թօզէլլիի վճարել Մոնդինեօղօ կոմսուհիին թոշակը, թէեւ պարտաւորութիւն մը չունենայ։ Բիա Մոնիքա փոքրիկ իշխանուհիին գալով, պէտք է անմիջապէս Սաքսոնիա վերադառնայ. նախ արքայական գերդաստանէն պիտի չընդունուի, այլ նշանաւոր ընտանիքի մը քով, զոր թագաւորը դեռ նշանակած չէ։ Տիկին Թօզէլլի եթէ չհաւանի կամովին յանձնելու փոքրիկ իշխանուհին, Իտալիոյ կառավարութենէն պիտի խնդրուի որ պահանջէ. սակայն, ինչպէս հեռագիրները երեկ ծանուցին, Իտալիոյ կառավարութիւնը յայտարարած է թէ դատարանի վճռով միայն կրնայ յանձնել փոքրիկ իշխանուհին։ Ձեռք առնուելիք ուրիշ միջոցներու գալով, ատոնք կախում պիտի ունենան Տիկին Թօզէլլիի հետեւելիք ընթացքէն՝ ամուսնական կեանքին մէջ։ Տրէզտայի արքունիքին մէջ ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Մոնդինեօղօ նախկին կոմսուհին իբրեւ պարզ անհատ մը պիտի նկատուի, ուրկէ չահագրգռուելու պատճառ մը չկայ, բայց թագաւորը կ'ուզէ չատ ակնածութեամբ վարուիլ նախկին կոմսուհիին հետ։

— Այս օրերս Ֆիօրէնցայի գերման հիւպատոսարանին ներկայացան մէկ քանի անձեր որոնք առնելիք ունին Մոնդինեօղօ նախկին կոմսուհիէն, մանաւանդ աւստրիացի կին մը, որ տասը հազար Ֆր. փոխ տուած է։ Հիւպատոսը յայտարարեց թէ նախկին կոմսուհին, իր ամուսնալուծման հետեւանքով, այլ եւս գերման հպատակ չէ։ Սաքսոնիայէն մէկ քանի ոստիկաններ Ֆիօրէնցա գացած են՝ Մոնդինեօղօ նախկին կոմսուհիին նոյն քաղաքին մէջ ունեցած ընթացքին նկատմամբ քննութիւն կատարելու։ Թաւրոնի Տնօրէն մը մէկ միլիոն Ֆր. առաջարկեր է Պ. Թօզէլլիի՝ Իտալիոյ, Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ նուագահանդէսներ տալու։

— Մոնդինեօղօ նախկին կոմսուհիին ամուսնութիւնը չատ դառն տպաւորութիւն մը գործեր է հօրը՝ Թոսքանայի դուքսին վրայ, որ այդ լուրը իմանալուն սկսեր է հեծկլտալով արտասուել. անկէ ի վեր հիւանդ է։

[illegible]

Լոնտոնի հրեայ հասարակութիւնը մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւի Ֆրանսայի մէջ կազմուած հրէական նոր աղանդին զոր Տիժոնի մէջ Լուի Լէվի անուն երիտասարդ րաբբի մը հաստատեց և չատ հաւանական է որ կրօնական բարենորոգման փափաքող անգլիացի Հրեաներու խումբ մըն ալ աջակցի անոր։ Այս երիտասարդ րաբբին, իր ծրագիրը բացատրած է Ժընեւայի մէջ գումարուած կրօնական միջազգային համաժողովին, և անկէց ի վեր խօսքով ու գործով կ'աշխատի իր այդ ծրագրին իրականացման։ Բարիզի հրեայ համայնքին երեւելի անդամներէն մէկ քանին, ինչպէս Ռէյնաք եղբայրներ, հրէական կրօնային արարողութիւնները այժմէական ու պարզ եղանակի մը վերածելու համար այդ երիտասարդ րաբբիին հաւանութիւնն առած և Բարիզի Քօբէռնիք փողոցին մէջ նոր սինակոկայի մը շինութեան համար պէտք եղած դրամը անոր տրամադրութեան տակ դրած էին. Այդ շէնքը, որ աւարտելու վրայ է, մօտերս պիտի բացուի։ Հրէական նորակազմ աղանդին գլխաւոր բարենորոգումներէն են, կրօնային արարողութեանց փոխանակ չաբաթի, կիրակի օրերը տեղի ունենալը, որպէս զի ընդհանուրին հանգստեան այդ օրը չատեր աւելի ժամանակ ունենան սինակոկա երթալու և աղօթելու։ Սինակոկայի մէջ, ժողովուրդը հրեայ աղօթարաններու աւանդական սովորութեան հակառակ, գլուխը պիտի բանայ, ինչպէս սովորութիւն է քրիստոնեայ եկեղեցիներու մէջ։ Սինակոկաներու մէջ սեռերու բաժանման մասին կիրարկուած այժմու խստութիւնը պիտի վերնայ։ Եբրայեցերէն աղօթքներու և երգերու թիւը պիտի կրճատուի բարենորոգեալ սինակոկաներու մէջ, և թէ՛ քարոզներուն ու թէ ընթերցուածներուն պարունակութիւնը արդի գիտութեան հետ համաձայնեցնելու փորձեր պիտի ըլլան։ Ֆրանսայի և Անգլիոյ քրիստոնեայ չրջանակներու մէջ այնչափ չեն համակրիր, ծայրայեղօրէն պահպանողական հրեայ ժողովրդին՝ հաւատոյ խնդրոց մէջ արտաքին և ներքին հիմնական փափոխութեանց համար ունեցած այս ձեռնարկներուն։

ԵՂԱՆԱԿԻՆ
ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՅԹՆԵՐԸ
Շրջազգեստ, Վերարկու,
Մանթօ, Պլուզ,
Քօսթիւմ-թայեօր,
Ժիւպ, Ժիւպօն,
Բէլըրին,
Սեճեկազգեստ,
Եւայլն հասած են
ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՂԱԼԱԹԻԱ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ Էվգաֆի նախարարութեան վարչական Խորհուրդին անդամ Ապտուլլահ Վասըֆ փաշայի։ Սալիսէի աստիճան՝ Բ. Դրան Թարգմանութեանց սենեակին քարտուղարներէն Րուհի պէյի և Խարբերդի նահանգին մէջ Շաթէք գիւղախումբին միւտիր՝ Եօզղար Աթմա աչիրէդին պետերէն Պաթալ էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ կարգէ Շէֆգաթ պատուանշան տրուեցաւ Իսպուլհիաս էֆ.ի թոռնուհիին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈԼՍՈՅ ապահովութեան Սնտուկը, որուն վարչութիւնը Երկրագործական Պանքային յանձնուած է, ինչպէս ծանուցուած էր, սեպտեմբեր 1էն գործառնութեանց ձեռնարկեց։ Սեպտեմբեր 1էն մինչեւ 17ի երկուշաբթի իրիկունը նոյն Սնտուկին ներկայացող պահանջատէրերուն 30,250 ոսկի հատուցուեցաւ. նորէն 13,737 ոսկիի վճարումներ կատարուեցան։ Հարիւր իննսունմէկ հոգիի 3,134 ոսկի փոխ տրուեցաւ։

ՋՈՒՊՈՒԳԼԸԻ քարիւղի մթերանոցին համար, որուն վարչութիւնը ելմտական նախարարութեան յանձնուած է, նոյն նախարարութեան Խորհուրդին անդամ Մուհէտտին պէյ Տնօրէն կարգուեցաւ, մայր տումարի միւմէյիզ Րիւշտի պէյ՝ հաշուակալ և գանձմանց վարչութեան պաշտօնեաներէն Իսմաիլ էֆ. ալ հաւաքիչ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց պէտք եղած տեղը որ մաքսատանց Տնօրէնները ու պաշտօնեաները ամէն օր ներկայ ըլլան իրենց պաշտօնատեղին և ի հարկին նոյն իսկ մինչեւ գիշերուան ժամ երկուքը մնալով, իրենց պարտականութիւնները անթերի գործադրեն. հակառակ պարագային խիստ պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

ԼՈՆՏՈՆԻ մէջ, չաբաթ օրը, մեռեր է Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Սըր Ա. Պլըքի մայրը։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ նորէն ծանոյց թաղապետական չրջանակներուն որ առանց արտօնութեան չինութիւններ չկատարուին. հակառակ պարագային թաղապետական պաշտօնեաները պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Լէմպ, որ արձակուրդով Լոնտոն կը գտնուէր, երկուշաբթի Կ. Պոլիս վերադարձաւ ընտանիքով։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Քոլոսա որ արձակուրդով Վիեննա կը գտնուէր, երէկ Կ. Պոլիս վե- [illegible]

ՃԱՐՏԱՐ ԽԱԲԵԲԱՅ ՄԸ.— Սամսոնէն հետեւեալը կը գրեն չաբաթ օրուան թուականով.— Անցեալ երկուշաբթի Կ. Պոլսէն եկող աւստրիական չոգենաւին ժամանումէն մէկ քանի ժամ ետքը, վայելուչ կերպով հագուած երիտասարդ մը, Եորկի Բանաեօթի, դիմեց սեղանաւորի մը, որ Կ. Պոլսոյ դրամատուններէն մէկին ներկայացուցիչն է Սամսոնի մէջ։ Այդ անձին ցոյց տուաւ պանքային 1200 ոսկինոց վարկի մէկ նամակը, ըսելով որ այդ գումարին միայն 500 ոսկին պիտի գանձէ առ այժմ։ Սեղանաւորը երբ դրամները կը համրէր, Եորկի Բանաեօթի յայտարարեց թէ կաշինի և ուրիշ բերքերու արտածութեամբ զբաղելու համար վաճառատուն մը պիտի հաստատէ և թէ Սեւ ծովի նաւահանգիստներէն ապրանք գնելու ձեռնարկած է։ Սեղանաւորը, չուզելով այդ տեսակ յաճախորդ մը ձեռքէ հանել, առաջարկեց որ իր մթերանոցները գտնուած կաշիները տեսնելու երթան միասին, սակայն Եորկի Բանաեօթի քաղաքավարութեամբ մերժեց, ըսելով որ անմիջապէս Կիրասոն պիտի երթայ և թէ մնացած 700 ոսկին Կիրասոնի մէջ Պ. Բիզայէ պիտի ստանայ, որով խնդրեց նոյն գումարը հոն ղրկել։ Երիտասարդը 500 ոսկին ստացաւ և Մանդիքա օթէլը գնաց։ Սեղանաւորը վարկի նամակին ստորագրութիւններէն մէկը քննելով կասկածեցաւ. իսկոյն նոյն օթէլը գնաց Եորկի Բանաեօթին գտաւ, 500 ոսկին ետ առաւ և վարկի նամակը վերադարձուց։ Երիտասարդը բնաւ չբարկացաւ, նոյն իսկ կատարեալ հանդարտութեամբ ըսաւ թէ Կ. Պոլիս հեռագրելով տեղեկութիւն ստանալէ ետքը այդ դրամը կրնայ Կիրասոն ղրկել։ Սեղանաւորը երիտասարդին այդ ընթացքէն վստահութիւն ունեցաւ և ուզեց 500 ոսկին տալ, սակայն վերջապէս զգուշութեամբ գործեց և դրամը չյանձնեց։ Կ. Պոլիս հեռագրելով պատասխան ստացաւ թէ վարկի նամակը կեղծ է և Եորկի Բանաեօթի ալ խաբեբայ մըն է։

ԴԱՀԻՐԷԻ մէջ Նասիոնալ Պանքի արկղակալին անձնասպանութիւն փորձելու մասին սա տեղեկութիւնները կը հաղորդեն տեղւոյն լրագիրները. — Այդ անձը, տեսնելով որ իւրացուցած 22,000 ոսկին պիտի չկրնայ վերադարձնել, անձնասպան ըլլալ ուզեց. ռէվոլվէրի գնդակը կուրծքը մխուեցաւ, բայց մահ չպատճառեց։ Այդ արկղակալը ծանօթ է Գահիրէի սեղանաւորական չրջանակներուն, ինչպէս նաեւ զբօսանքի վայրերուն մէջ։ Դրամ իւրացնելու և անձնասպանութիւն փորձելու պարագան ընդհանուր զարմացում պատճառեց։ Պանքային սնտուկէն պակսած 22,000 ոսկիէն զատ, պանքային ճիւղերէն ալ 33,000 ոսկի պակսած է. հիմա քննութիւն կը կատարուի։ Արկղակալին կեանքը վտանգի մէջ չըլլալով իր տան մէջ կը դարմանուի, ոստիկանութեան հսկողութեանը տակ։ Կ'ըսուի թէ Սակաբանի մէջ խաղալու առթիւ այդ դրամները իւրացուցած է՝ յետոյ վերադարձնելու պայմանով, բայց արժեթղթերու անկումէն վնասուեր է. յուսալով որ գիները պիտի բարձրանան, գործառնութիւնները չարունակեր և վերջապէս բոլոր դրամները կորսնցուցեր է։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր ժամը կէսին հրդեհ ծագեցաւ Լանկա, Ճէլլատ Չէչմէսի, բանջարեղինաց պարտէզի մը խրճիթ տաղաւարէն, սակայն անմիջական օգնութիւններով կարելի եղաւ մարել։

ԴԱՍԹԸՄՈՒՆԻԻ մէջ վերջերս մեռաւ Մառիա անուն յոյն կին մը 115 տարեկան։ Գայսէրիի մէջ ծնած էր 1792ին և ամուսնացած 1811ին։ Քառասուներեօթը զաւակ ու թոռ ունեցած է. մայրն ալ 120 տարեկան մեռած էր։

ԲԵՐԱ, Ֆէրիտիէ ճամբէսի, նորակառոյց տան մը վրայ աշխատող Միխալ Խրիստօտուլօ անուն գործաւոր մը, 40 տարեկան, երէկ առտու հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով քսան մեթր բարձրութենէն վար ինկաւ. ձեռքը գտնուած սուրագին վրայ իյնալով գլխէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Իսկոյն հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ չրջակայքը՝ Տավուտ Փաշա բնակող Նպարավաճառ Զաքարիա Աֆտէն (?) իր սենեակին մէջ անձնասպան եղաւ ատրճանակով։ Կ'ըսուի թէ չարժառիթը չքաւորութիւնն է, սակայն ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ այդ մասին։

ՈՒՆԿԱՊԱՆԻ մէջ հաւկիթ ծախող Եֆթիմի տղան՝ Սիմոն, 12 տարեկան, դիպուածով ծովը ինկաւ ու խեղդուեցաւ։

ՆԱՅՍ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ Ընկերութեան ընդհ. քարտուղար Տօքթ. Ի. Զամպաուլոս կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ նոյն Ընկերութիւնը իր ուրբաթի չաբաթական կանոնաւոր նիստերը պիտի վերսկսի յառաջիկայ ուրբաթ իրիկուընէ (4 հոկտ. Ն. Տ.), գիշերուան ժամ $8\frac{1}{2}$ին (Ռ. Ն.)։

ՀՐՋԻԳՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ ԵՂԻՍՆԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

ԵՐՐՈՐԴ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Եղեռնադատ ատեանը, երէկ, երրորդ անգամ ըլլալով զբաղեցաւ հրձիգներու դատով և չարունակեց լսել վկաները։ Վկաներէն Բերայի մէջ ապագրիչ Թուժիկ և Եալըզիզ Ցակոբ յայտարարեցին թէ ամբաստանեալներէն Միքէն կը ճանչնան, յարելով որ Միքէ անվնաս ու բարի մարդ մըն է և թէ ատկէ զատ ուրիշ տեղեկութիւն մը չունին։ Ուրիշ վկայ մը՝ Բերա Թագսիմ բնակող արմաւեքի միջնորդ Գրիգոր ըսաւ թէ ամբաստանեալներէն Ղազարոսեան Գրիգորը կը ճանչնայ և թէ ամբաստանեալներէն Օննիկ իրեն ներկայանալով ըսեր է թէ Ապանոս փողոցին մէջ 20 թիւ տան տէրն է և թէ երեք հարիւր ոսկիի պէտք ունի, զորս կը խնդրէ տեղէ մը գտնել։ Վկան գացեր ու տունը տեսեր և հասկցեր է որ 6—700 ոսկի կ'արժէ. ուստի Ղազարոսեան Գրիգորը գտնելով, երկու տարի պայմանաժամով և «մուվազաա սէնէտի» մըն ալ առնելով երեք հարիւր ոսկի ստացեր ու այդ կնոջ յանձներ է։ Այդ «մուվազաա սէնէտին» ալ փաստաբան Պ. Տիկար պատրաստեր է։ Ամբաստանեալը դիւրակեցիկ վիճակ մը ունի։ Փաստաբան Պ. Տիկար ալ միեւնոյն յայտարարութիւնը ըրաւ՝ վկայ Գրիգորի ըսածները հաստատելով։

Ուրիշ վկայ մը՝ Գումգաբու բնակող Նասիպ Աճէմեան յայտարարեց թէ ամբաստանեալներէն փաստաբան Պօղոս էֆ.ն կը ճանչնայ, և յարեց.— «Օր մը երբ Պօղոս էֆ.ն բացակայ էր և ես անոր կը սպասէի սենեակին մէջ, Օլկա անուն կին մը եկաւ և Պօղոս էֆ.ն հարցուց. տեսնելով որ բացակայ է, յանձնարարեց որ իրիկունը կամ առտուն անպատճառ իրենց տունը գայ։ Այդ կինը մեկնեցաւ։ Պօղոս էֆ. երբ սենեակ ժամանեց, ըսուեցաւ իրեն թէ Օլկա անուն կին մը զինքը տեսնել ուզած էր։ Պօղոս էֆ. ինծ առաջարկեց որ միասին երթանք. հաւանեցայ. երկուքս միասին Բերա ելանք և նպարավաճառի մը խանութը գացինք։ Պօղոս էֆ. առաջարկեց ինծ որ երթամ Օլկայի իմաց տամ՝ նոյն խանութը գալու համար, բայց մերժեցի. յետոյ իրարմէ բաժնուեցանք։»

Լանկա բնակող կաշեվաճառ Նիքոլա ալ վկայեց թէ Պօղոս էֆ.ն կը ճանչնայ։ Այդ անձը գիշեր մը Էլէնիի տունը մնացեր է՝ Օլկայի հետ տեսնուելու համար. ինք ալ ներկայ գտնուեր է։ Քաթինայի տունը պատահած հրդեհէն տեղեկութիւն չունի։ Նախագահը սա հարցումը ըրաւ ամբաստանեալներէն Պօղոս էֆ.ի.— «Գիտէ՞ք թէ առաջին անգամ ըլլալով և հրաւէրի մը վրայ նոյն հանրատունը գացեր ու Օլկայի հետ տեսնուեր եք. մինչդեռ այս վկան կը յայտարարէ թէ Էլէնիի տունը գիշերած եք։» Ամբաստանեալը պատասխանեց թէ Օլկայի կուսութիւնը պղծուելուն վերաբերեալ դատը ստանձնելու համար հոն գացած էր։ Օննիկ Ֆէրահն ալ երկու տարի առաջ իրեն դիմած էր, նորէն հրդեհի խնդրոյ մը մասին եղբայրը բանտարկուած ըլլալուն համար, թէ «լայհա» մը պատրաստուած էր՝ նահանգական դատարանին ընդհանուր դատախազին տրուելու համար. անկէ վերջը այլ եւս չէր տեսնուած. ինք չէր կրնար Օննիկ Ֆէրահի հրահանգը ընդունելով հրձիգ մը եղած ըլլալ։

Դարձեալ իբրեւ վկայ ներկայացող Գառբգիւզի մէջ օգային կաղի պաշտօնեայ Մանասէ ու թղթատարական պաշտօնեայ Միհրան էֆ. յայտարարեցին թէ Օննիկ Ֆէրահը կը ճանչնան. անոր տունը միչտ կը յաճախէին. ամբաստանեալին տան կարասիները տեսած էին, որոնք արժէքաւոր առարկաներէ կը բաղկանային։ Ճարտարապետ Սարգիս Թաչճեան, որ Օննիկ Ֆէրահի տունը նորոգած էր, յայտարարեց թէ Օննիկ Ֆէրահի տունը

6—700 ոսկի կ'արժէր. ուրիշ տեղեկութիւն մը չունիր։ Ուրիշ վկայ մը՝ Բերա բնակող չալկագործ Ցակոբ սա յայտարարութիւնը ըրաւ.— «Ամբաստանեալներէն Ճէմալը, մայրը՝ Իգպալը, Անախոր ու ստնկակալ Լեւոնը կը ճանչնամ։ Երկու տարի առաջ օր մը երբ Ռուսյեալ քաղինոն նստած էի, Լեւոն ու Ֆիլիբ քովս գալով Լեւոն ըսաւ թէ ինք քիչ մը անհանգիստ է. Ճէմալ անուն մարդու մը պարտական ըլլալով, խնդրեց որ ինծի անգլիական ոսկի մը տամ և ես Գարթալ երթալով նոյն անձին յանձնեմ։ Այդ յանձնարարութիւնը կատարեցի։ Ճէմալ պատասխանեց.— «Ոսկին ի՛նչ պիտի ընեմ. գլուխս փորձանքի հանդիպեցուցին. դրամի պէտք չունիմ. իմ՛ու թէ անոնց խօսքերուն չհամակերպէի։ Կղզին տուն մը վարձել տուին ինծի։ Բերայէն մեր կարասիները վերցնելով Գատըգիւղ տարինք՝ մեր տունը. հոնկէ ալ մէկ մասը կղզի փոխադրեցինք։ Այդ կարասիները 700 ոսկիի ապահովագրեցին. մեր տան վերի կողմը երկու տուն հեռու տեղ մը վարձեցին և Քոչօ անուն մարդ մը գտան՝ նոյն տեղը բնակցնելու և այդ կերպով մեր տունն ալ այրելու նպատակով։ Քոչօ չկրցաւ յաջողցնել այդ գործը։ Ետքը կին մը ու գլխարկաւոր անձ մը եկան. մեր քով տուն մը վարձեցին։ Լեւոն ըսաւ մեզ թէ հրդեհ եթէ ծագի, միայն մեր զոհարեղէնները առնելու փախչինք և ուրիշ բանի չնայինք, վասն զի հարիւր ոսկի պիտի ստանանք։ Կրակը պատահեցաւ և մէկ քանի օր ետքը ձերբակալուեցայ, հոս բերին և գլխս բանտարկեցին։» Ճէմալ, Լեւոն Պըչաքճեանի մասին խօսած ատեն, ըսած էր որ իր մօրեղբայրն է։ Այդ պարագան չկրցայ հասկնալ. Լեւոն հայ է ու Ճէմալ՝ իսլամ, ի՛նչպէս կարելի է որ Լեւոն Ճէմալի մօրեղբայրը եղած ըլլայ։ Հարցուցի Ճէմալի տասը պատճառը. պատասխանեց թէ իր մայրը՝ Լեւոնի քոյրն է, սակայն կրօնափոխ եղած է, որով ինք ալ անոր հետեւած է։ Հոնկէ մեկնելով կամուրջ ժամանեցի։ Բաղչէնոյին մէջ Լեւոն ինծի կը սպասէր. հարցուց թէ Ճէմալը տեսա՞ծ էի։ Հաստատական պատասխան տուի, ըսելով որ Ճէմալ անէծք կը կարդայ. նոյնութեամբ հաղորդեցի Ճէմալի խօսքերը։ Լեւոն ըսաւ թէ կարեւորութիւն չունի, Ճէմալ դեռ տղայ է։ Հետեւեալ օրը Լեւոն նորէն առաջարկեց ինծի որ նոյն օրն ալ Ճէմալի մօտ երթալով, պատուիրեմ որ անպատշաճ խօսքեր չընէ և թէ հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ հարցաքննուելուն ամէն բան ուրանայ։ Նորէն Գարթալ գացի և Լեւոնի ըսածները հաղորդեցի Ճէմալի, յաւելով որ Լեւոն զինքը պիտի ազատէ։ Ճէմալ պատասխանեց թէ ամէն բան յայտնած էր հարցաքննիչ դատաւորին. նաեւ խնդրեց որ Գատըքէօյ՝ Գուլչաւիլի երթալով, մայրը՝ Ֆաթիմէ Իգպալը գտնեմ և ըսեմ անոր թէ մօրեղբայրը Ճէմալը պիտի չազատէ և թէ ինք պէտք եղածը ի գործ դնելու է։ Այդ յանձնարարութիւնը կատարեցի։ Իգպալ ես սկըսաւ անիծել իր եղբայրը՝ Լեւոն Պըչաքճեանը։ Հոն քրիստոնեայ կին մը կար, որ խօսակցութեան միջամտելով ըսաւ թէ ինչո՞ւ կ'անիծէր Լեւոնը. այդ հրդեհէն Լեւոն հարիւր ոսկի տալ խոստացած էր իրենց և երեքն ալ ընդունած էին. կըրնային չընդունիլ։ Հարցուցի թէ ո՛վ էր այդ քրիստոնեայ կինը, ըսին թէ Լեւոնի միւս քոյրն է՝ Ջաքէլ։ Հոնկէ մեկնելով նորէն կամուրջ գացի։ Սրճարանին մէջ Լեւոն ինծի կը սպասէր Ֆիլիբի հետ։ Իրողութիւնը պատմեցի, ըսելով որ Ճէմալ ամէն բան խոստովանած էր հարցաքննիչ դատաւորին։ Ֆիլիբ յայտարարեց.— «Վախնալու բան մը չկայ. մենք Տարտանէլէն մինչեւ Վասփոր բոլոր հրդեհներուն տեղեակ ենք. մինչեւ հիմա շատ մը բաներէ ազատեցանք։» Երկու ոսկի տուին ինծի։ Հետեւեալ օրը Լեւոն նորէն Գարթալ ղըրկեց զիս և ըսաւ.— «Ըսէ՛ Ճէմալի որ բնաւ չվախնայ. մենք գործը պիտի կարգադրենք։ Հարցաքննիչը եթէ հրդեհին նկատմամբ նորէն բան մը հարցնէ, ըսածները թո՛ղ ուրանայ. անպատճառ զանոնք պիտի ազատենք. եթէ ինք դատապարտուի, մենք ալ կը ձերբակալուինք։» Լեւոնի յանձնարարութիւնը գործադրեցի։ Մէկ քանի օր անցնելէ ետքը, օր մը Ղալաթիոյ քարափին վրայ Ճէմալը տեսայ. «Անցած ըլլայ, ազատեցա՞ր» ըսի։ Պատասխանեց թէ իր մասին դատաստան տեղի չունենալուն ոչ ըստիմ արտուած էր։ Ատոր վրայ, ոստիկանութեան նախարարութեան դիմելով, ամբողջ իրողութիւնը պատմեցի. յետոյ ատոնք ձերբակալուեցան և քննութեանց ձեռնարկուեցաւ։»

Նախագահը հարցուց Լեւոնի և Ֆիլիբի թէ այս վկայութեան համար ի՛նչ պիտի ըսեն. պատասխանեցին թէ սուտ կը խօսի։ Այդ երկու ամբաստանեալներուն փաստաբանները յայտարարեցին թէ Ցակոբ ինքնիրեն այդքան քննութեան ձեռնարկած էր՝ ապահովագրական Ընկերութիւններէն դրամ առնելու համար։ Վկայ Ցակոբ ալ ըսաւ թէ խնդիրը կառավարութեան հաղորդելու նպատակով քննութեան ձեռնարկած էր։ Ատոր վրայ լսուեցաւ ապահովագրութեան պաշտօնեաներէն Պ. Ռուսօ, որ յայտարարեց.— «Ամբաստանեալներէն Ֆիլիբը ու Լեւոն Պըչաքճեանը կը ճանչնամ։ Ֆիլիբ մեր խանը կը գտնուէր. եօթը-ութ տարի առաջ մեր տնօրէնին Պ. Թոմսընի հետ նստած էինք. նոյն պահուն Ֆիլիբ առկէ անցաւ։ Պ. Թոմսըն այդ մարդը ցոյց տուաւ ինծի և պատուիրեց որ անոր հետ ո՛չ տեսնուիմ և ոչ ալ ապահովագրական գործ ընեմ, վասն զի աղէկ մարդ չէ, հրձիգ է, կ'ըսուի։ Այս խօսքին վրայէն բաւական ատեն անցաւ։ Օր մը Նանգօ անուն մարդ մը ներկայացաւ մեր գրասենեակը. ըսաւ թէ աղքատ է և կը խնդրէ որ իրեն գործ մը գտնէ ապահովագրութեանց մէջ. ըսաւ նաեւ թէ ինք յանցանք չունէր, վասն զի Ֆիլիբ հրձիգութիւն ըրած և ինք անոր զոհ գացած էր։ Ատոր վրայ հասկցայ թէ Ֆիլիբ լաւ մարդ մը չէ։» Նախագահը հարցուց Ֆիլիբի թէ ի՛նչ պիտի ըսէ վկային այս յայտարարութեանը։ Պատասխանեց թէ սուտ կը խօսի և թէ հրդեհի մը վայրը կոււած էին կարասիներու խնդրոյ մը համար։

Ուրիշ վկայ մը՝ վաճառական Միրալը էֆ. Մարկոսեան յայտարարեց.— «Օննիկ Ֆէրահի դրացին եմ. տունս անոր կիցն էր. անոր տունը այցելելով պարզական չորս խոշոր կայերոններ, Հէրէքէի գործարանին արտադրութիւններէն մետաքսէ կերպասներ, արծաթէ սպասներ և այլն տեսայ. ըսին թէ ատոնց ամէնուն արժէքը 700 ոսկի է։ Օննիկի տունը կը գտնուէր հրդեհը ծագած Քաթինայի տան ետին։ Գիտցածս այսչափ է։»

Վկաներէ ոմանք ներկայացած չըլլալով, դատարանը որոշեց դրամական տուգանքի ենթարկել զանոնք և նորէն հրաւիրել, որով դատավարութեան շարունակութիւնը ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ։

ԱԼՊԷՐԴԻԻ ԴԱՏԸ

Իտալիոյ հիւպատոսական դատարանին մէջ երէկ աւարտեցաւ Ալպէրդիի դատը, տասներկու դատավարութիւններէ ետքը։ Ահաւասիկ վճիռը.

Դատարանը մեղապարտ կը հռչակէ Ալպէրդի Խօժէն, որդի վախճանեալ Ժոզէֆի և Քալլիոբէ Ճօրոնեմպէյլի, 34 տարեկան, կ. Պոլիս հաստատուած, իտալական հպատակ։ Ահաւասիկ մեղապարտութեան պարագաները.

1. Դիտումնաւոր վէրքեր, որոնք հիւանդութիւն մը և անկարողութիւն մը առաջ բերած են՝ տասը կամ քանի օրէ չափ իր սովորական գործերով զբաղելու, իր բուն կնոջ՝ Անաստասիա Սաքէլլարիտէսի վրայ։ 2. Բռնութիւններ և տեւական սպառնալիքներ, նոյն իսկ զէնքով, ստիպելու զայն որ իր քով՝ ամուսնական յարկին մէջ չպահէ տղայ մը՝ ծնած նախապէս եղած ապօրէն կենակցութենէ մը։ 3. Նիւթական ու բարոյական բռնութիւններ, վերջին անգամ 1907 յունիս 15ին կրկնուած, հարկադրած են զայն անձնասպան ըլլալու։ Նկատողութեան առնելով պաշտպանական օրէնքին այդ մասին վերաբերեալ տրամադրութիւնները, դատարանը կը դատապարտէ Ալպէրդին չորս տարուան ու ինը ամսուան խցարգելութեան, անձնական դատախազին վնասուց հատուցում ընելու և դատական ծախուց վճարման։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին, կրօնական Ժողովէն՝ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. Ցովհաննէսեան, Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմրիւքճեան, Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան, Տ. Գրիգորիս վրդ. Պալաքեան, Տ. Սահակ Ա. Ա. քհնյ. Տէր-Սարգսեան, Տ. Կարապետ Ա. քհնյ. Սանտալճեան, Տ. Միքայէլ քհ. Աչճեան, Տ. Գրիգոր քհնյ. Ճէպէճեան և Տ. Հմայեակ քհնյ. Էքսէրճեան. իսկ Քաղաքական Ժողովէն՝ Սինան Տիրան պէյ, Տօքթ. Աճէմեան պէյ, Ցարութիւն էֆ. Ասլանեան, Գէորգ էֆ. Ասլանեան, Մկրտիչ էֆ. Ասասեան և Տիգրան էֆ. Թոքաթեան։

1. Ժողովին հաղորդուեցաւ ի գիտութիւն Երուսաղէմայ Ամեն. Ս. Պատրիարքին հեռագիրը, որով կը ծանուցանէր Ազգ. Վարչութեան պատուիրակաց, Վահրամ Արքեպ.ի և Ֆէնէճեան Արիս էֆ.ի ողջամբ ժամանումը ի Ս. Երուսաղէմ։

2. Նոր Նախիջեւանի Առաջնորդ Տ. Ներսէս Արքեպս. հաղորդած էր հանգուցեալ Մանդակունի Տ. Արսէն քհնյ.ի կտակագրին օրինակը, որով յիշեալ քահանան իր ստացուածքը կտակած էր Այնթապի դպրոցին։ Ժողովը Ս. Նախագահին յանձնեց ի գործ դնել կարեւորը։

3. Կիպրոսի Թաղ. Խորհուրդը իր պաշտօնավարութեան վերաբերեալ հրահանգ մը ծրագրած և վաւերացումը խնդրած էր։ Ժողովը ընդունեց ինչ ինչ բարեփոխութեամբ և հաստատեց զայն։

4. Վանայ առաջն. տեղապահ Տ. Ներսէս Ծ. վրդ. Խապայեան հրաժարական ուղղած էր։ Ժողովը անընդունելի դատեց և որոշեց հրաւիրել շարունակելու իր պաշտօնը։

5. Մասիս շաբաթաթերթը իր 37րդ թիւին մէջ յօդուած մը հրատարակած էր բարեյիշատակ Եօռնէօքիւլ կտակի խնդրոյն առթիւ Խառն Ժողովին տուած որոշման նկատմամբ։ Ժողովը նկատելով որ յօդուածին հեղինակը օրինաւոր քննադատութեան սահմանէն չեղած և անպատշաճ լեզուով Ազգ. Կեդր. Վարչութեան արժանապատուութեան դպած էր, Ս. Նախագահ Հօր յանձնեց տնօրինել այս մասին կարեւորը։

6. Բաղէշի Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վրդ. Գալրաքճեանի ասկէ առաջ հարցում ուղղուած էր թէ, Բաղէշի առաջնորդութիւնը կ'ընդունի՞ թէ Պուլկարիոյ հովուութիւնը։ Տ. Եղնիկ Ծ. Վրդ. պատասխանած ըլլալով թէ Վարչութեան վերջին տնօրինութեան համակերպած և Պուլկարիոյ հովուութեան պաշտօնը ընդունած է, Ժողովը թափուր նկատեց Բաղէշի Թեմը և յանձնեց կրօն. Ժողովին առաջն. տեղապահ մը նշանակել և առաջարկել Խառն Ժողովին։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ իր երեկուան նիստին մէջ որ գումարուեցաւ Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին, հետեւեալ որոշումները տուաւ.

1. Ժողովը նկատելով որ իր Ա. Ատենապետ Սրբազանին վախճանմամբ, և իր Բ. Ատենապետ Սրբազանին իբր պատուիրակ Երուսաղէմ մեկնելուն պատճառաւ, ատենապետութեան աթոռը թափուր մնացած է, Ա. Ատենապետի ընտրութեան ձեռնարկեց և բացարձակ միաձայնութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. Ցովհաննէսեանը Ա. Ատենապետ ընտրեց. իսկ Բ. ատենապետութիւնը, պահելով յանձին Վահրամ արքեպիսկ.ի, առժամաբար Բ. Ատենապետ կարգեց Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմրիւքճեանը։ Նոյնպէս Ժողովոյ Ա. ատենադպիր Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան և Բ. ատենադպիր Տ. Հմայեակ քհնյ. Էքսէրճեան իրենց պաշտօններուն մէջ վերահաստատուեցան։ 2. Ժողովը ամուսնալուծական խնդիրներու վրայ դարձեալ երկար խորհրդակցութիւններ կատարելով, ճշդեց սա արմատական կէտը թէ Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ համար ամուսնութեանց լուծանելիութիւնը օրէնք չէ, այլ ի հարկին կատարուած բացառութիւն մը։ 3. Տէվրէկ Համիտիյէի (Գասթէմունիի Թեմ) այժմ Պոլիս գտնուող Տ. Տաճատ քհ. Պասմաճեան, իր նիւթական անձկութիւնը առարկելով գրով մը կը խնդրէր մայրաքաղաքիս եկեղեցիներէն մէկուն մէջ պաշտօնավարել։ Ժողովը պնդելով իր այն նախկին որոշման վրայ թէ՝ քահանաները իրենց ձեռնադրուած եկեղեցիներուն վրայ պէտք է մնան, որոշեց հրամայել յիշեալ քահանային վերադառնալ Տէվրէկ և ի հարկին Ջանկուլտաքի և Տուզճէի ժողովուրդներն ալ հովուել։ 4. Տիարպէքիրի յարակից վիճակ Ֆարղընի և Սիլվանի թեմականները, առաջնորդական գործոց համար եկեղեցականի մը անհրաժեշտ պէտքը չեզած էին։ Ժողովը պատշաճ դատեց վերջերս Խարբերդ ղրկուած Տ. Մարկոս վրդ. Գարագաշեանը իբրեւ առաջն. փոխանորդ կարգել այդ վիճակներուն։ 5. Սղերդի առաջն. տեղապահ Տ. Կորիւն վրդ. Սրապեան գրով մը կը յայտարարէր թէ Մըլէֆան գիւղին ընծայացուն տակաւին չէ ձեռնադրուած և այդ պատճառաւ Ս. Կոնոնոսի վանքն ալ անխնամ վիճակի մը ենթարկուած է։ Ժողովը արժան դատեց կրկին յանձնարարել Աղթամարի Կաթողիկոսական Տեղապահին որ ձեռնադրէ նոյն քահանայացուն։ 6. Ժողովը նկատելով որ Երուսաղէմի միաբաններէն Տ. Եղնիկ Ծ. վրդ. Պապաեան անպաշտօն կերպով կը գտնուի Պոլսոյ մէջ, որոշեց յայտարարել թէ կրնայ վերադառնալ Ս. Երուսաղէմի վանքը։

Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը ամուսնական և վարչական խնդիրներով։

Տ. ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔԵՊԻՍԿ., Ս. Էջմիածնի միաբաններուն երիցագոյնը, արտօնութիւն ստացեր է ուխտի երթալ Երուսաղէմ։

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ Հայրապետական Դիւանը ծանուցեր է, յատուկ յայտարարութեամբ, թէ այսուհետեւ քահանաներու զաւկըներէն որոշուած որդեգիրները այլեւս Մոսկուայի Լազարեան Ճեմարանը պէտք չէ ղրկուին Ս. Կաթողիկոսի անունով, ուսումնին ստանալու, այլ պիտի ընդունուին Մայր Աթոռի հոգեւոր Ճեմարանը՝ ի հաշիւ Բեղերսպուրկի Հայոց եկեղեցական Խորհուրդին։

ԱՐՄԱՇԻ այս տարուան Ս. Խաչի տօնին ուխտագնացութեան հասոյթը դեռ յայտնի չէ, բայց կը յուսացուի որ անցեալ տարիներու հասոյթէն աւելի պիտի ըլլայ։

ԱՍՏՐԱԽԱՆԻ Թեմական հոգեւոր դպրոցի շինութեան աւարտման համար 15,000 ռուպլիի գումար մը յատկացուեր է։

ՋՈՒՆՏԻԵԱՆ կտակով Եւրոպա ղըրկուելիք սանին ընտրութեան համար կազմուած Ցանձնաժողովին անդամ նշանակուած են՝ Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ՝ Տ. Զաւէն Ծ. Վրդ., Ցովսէփ էֆ. Ճէլալեան և Ցարութիւն էֆ. Ցովհաննէսեան։ Ցանձնաժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ ուրբաթ առաւօտ, ժամ 3ին, Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, զբաղելու համար ընտրելիներու ընտրութեամբ։

ԴԻՒՐԳԵԱՆ Ճեմարանի Ա. և Բ. դասարանները փակուեր են, խնայողութեան համար, և այլ եւս նոր աշակերտի ընդունելութիւն չպիտի կատարուի այս տարեշրջանին։ Նոյն հաստատութեան գործերը քննելու պաշտօն յանձնուեր է Տ. Գէորգ արքեպսկ.ի, մասնակցութեամբ Սինոդի անդամներուն և ձեռնհաս միաբաններու։

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ օրը Ազգ. Հիւանդանոց այցելեցին Տ. և Տիկին Արտաշէս էֆ. Հիւրմիւզ, Օր. Աննա Ներսէս և Օրդ Փօրթուգալ փաշա, որոնք Հաստատութեան բոլոր յարկաբաժինները շրջելով՝ տիրող մաքրութեան ու կանոնաւորութեան համար գոհունակութիւն յայտնեցին, և դրամական նուէրներ ընելէ ու Որբանոցի երկսեռ սաներուն շաքար բաշխել տալէ յետոյ մեկնեցան։

ԹԻՖԼԻԶԻ Մարիամեան-Ցովհաննեան աղջկանց դպրոցին և Նոր-Նախիջեւանի Թեմական դպրոցին նոր տեսուչներ նշանակուեր են։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՀԱՅ ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ

(ԱԲԷԼԵԱՆ ՎՐԴ.Ի ԿՏԱԿԻՆ ՇՈՒՐՋԸ)

Արեւելք Պատ. օրաթերթի հինգշաբթի օրուան թիւին մէջ հրատարակուած «Եկեղեցական Լուրեր»ու շարքին մէջ, հիացմամբ կարդացինք թէ, Գօյունեան Պետրոս եպիսկոպոս՝ Աբէլեան Գերապայծառի 180,000 ֆրանքի կտակի խնդիրը մօտէն քննելու և Բարիզի մէջ բարերարներու կողմէ ստացած գումարի մասին ճշգրիտ ծանօթութիւններ հաւաքելով Պատրիարքարանի զեկուցանելու համար, այսօր Մէսաժըրիի նաւովը կ'ուղեւորի դէպ ի Բարիզ։ Ըստ ինքեան հիանալու, զարմանալու և մինչեւ իսկ մատերնիս խածնելու իրաւունք ունէինք, վասն զի պաշտօն մը կը յանձնարարուի այնպիսի անձնաւորութեան մը, որ երբեք չի կրնար իրմէ յուսացուած արդիւնքը և օգտակարութիւնը ձեռք բերել։ Մենք փորձով տեսած ենք թէ Գօյունեան եպիսկ. առանց կողմնակալութեան գործ չի կրնար կատարել, և թէ նոյն իսկ անուղղակի պատճառն ինքն է Աբէլեան Գերապայծառին այս արարքին. ի ստորեւ պիտի հասկնանք թէ ի՛նչ պատճառաւ եղած է այս դրամահաւաքութիւնը Աբէլեան վրդ.ի կողմէ։

Մեր քննադատութիւնը օրինակով և փաստերով հաստատելու նպատակաւ, հոս փակագծի մէջ հարկ կը տեսնենք հասարակութեան յիշեցնել թէ, երբ հոգելոյս Ազարեան Պատրիարք իր կենդանութեան միջոցին կաթողիկոսական Աթոռին 40,000 ոսկիէ աւելի արժողութեամբ անշարժ կալուածներով հասութաբեր աղբիւրներ թողուց, միւս կողմէ ալ 9000 ոսկիի չափ բաց պարտք մը ժառանգեց Պատրիարքարանի Սնտուկը, որով 40,000ին քով 9000ը նշանակութեան չառնուիր։ Բայց վերջը Տեղապահի պաշտօնավարութեան միջոցին, որ հազիւ հինգ ամիս տեւեց, միւնին ատեն կ.-Պատ. Փոխանորդ և Տեղապահ Տ. Աւետիս Արքեպ.ի պաշտօնավարութեան միջոցին 4000 ոսկի ալ բարդուեցաւ, որով եղաւ ամբողջ 13,000 օսմ. ոսկի, բացէն ծանր տոկոսներ ալ, %ին 10ով, % 8-9ով և այլն։ Երբ հոգելոյս Էմմանուէլեան Պօղոս Սրբազան Կ.-Պատրիարք ընտրուեցաւ, իր առաջին գործը եղաւ նկատողութեան առնել Պատրիարքարանի այս պարտքը գոցել, ելքը և մուտքը հաւասարակշռել։ Ուստի Հռոմ դիմելով յաջողեցաւ փոխառութիւն մը կնքել Վատիկանի հետ, առանց պայմանի և առանց այլեւայլ պահանջումի, այլ մի միայն մասնակի վճարմամբ դրամը հատուցանել %ին 4 տոկոսով։ Այս պայմանաւ խնդիրը փակուեցաւ, բայց Հռոմ ուզելով կ.-Պատրիարքարանի ամբողջ կալուածոց տարեկան եկամուտի գումարը և Պատրիարքարանի ծախուց գումարէն տեղեկութիւն առնել, պաշտօն յանձնեց Գօյունեան եպիսկոպոսին որ Պոլիս գալով պէտք եղած ծանօթութիւնները տեղեկագրէ Վատիկանի։ Երբ տեղս հասաւ, փոխանակ իրեն յանձնուած պաշտօնը կատարելու, կարծես բոլորովին օտար մը, և կամ ինքնահաւան հովեր առած, սկսաւ խիստ առաջարկներ և պայմաններ մէջտեղ դնել, ինչպէս %ին 7 տոկոս պահանջել, ապա լաւին կ'ըլլար մը իբր քննիչ-մատակարար պաշտօնով Պատրիարքարանի մէջ ընդունիլ, անոր յանձնելով ամբողջ Աթոռին ելքն ու մուտքը ու միանգամայն մատակարարութիւնը, և ասոնց նման Պատրիարքական իրաւասութիւնը ոտնձիգ ընող պայմաններ։ Ատոր վրայ զայրացած, Էմմանուէլեան Կ.-Պատրիարք զինքը վանեց և այս փոխառութիւնը չըրաւ։ Սակայն ինքը տարուէ տարի խնայողաբար հաւաքած դրամէն պարտքեր հատուցանել, որով բաւական գումար մը վճարեց։ Նոյն ատեն մտածեց նաեւ կ.-Պատր. Փոխանորդի միջոցաւ Աբէլեան Գերապայծառը Եւրոպա ղրկել, որպէս զի բարերարներու և նուիրատուներու անձանց դիմում ընելով, անոնցմէ ստացած նպաստով նոյն պարտքը վճարէ, որու միջոցին մահը վրայ գալով, այս խնդիրը երեսի վրայ մնաց, և Աբէլեան վարդապետէն ալ ուրիշ հաշիւ պահանջող չգտնուելով, շատ կարելի է, որ ալ այս դրամը իւրացուց և այժմ խնդրոյ առարկայ եղած է։

Երկրորդ, դեռ վերջերս, կարծես մայիսի ծաղիկի պէս հոտը կը բուրէ, Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութեան 200 տարուան հաստատութեան հանդէպ Գօյունեան եպիսկոպոսի արարքներուն, որոնք դիւրամարսելի պատառներ չէին, բայց թող ինք կարծէ թէ կրցաւ կլլեցնել, բռնած անճահ ընթացքը և կողմնակցական ոգին։ Երբ Մխիթարեան Միաբանութիւնը հանրածանօթ գեղծանող Սարեան վրդ.ը կազմական Կանոնագրի տրամադրութեան համաձայն վանական միաբանութենէն արտաքսեց, Սարեան Հռոմ դիմելով Գօյունեան եպիսկ.ի միջոցաւ բողոքեց Վատիկանի և ամբաստանեց ամբողջ Միաբանութիւնը. նոյն ատեն կրկին պաշտօն տրուեցաւ Գօյունեան եպիսկ.ի՝ Ս. Ղազարու վանքը երթալ և խնդիրը քննել։ Նոյն ժամանակ, բոլորովին Սարեանի կողմնակից, համարձակեցաւ ամբողջ Միաբանութեան դէմ կանգնիլ, մինչեւ իսկ պատգամներ արձակել, և իրողութեան հակառակ տեղեկագիրներ տեղացնել Հռոմ, բայց դժբախտաբար չյաջողեցաւ կամքը առաջ տանիլ, և այսօր դեռ կարծես թէ, Սարեանի դատը պաշտպանելու տրամադրելի վիճակ մը ունի, թէեւ ցաւելով կ'ըսենք թէ ինքը Սարեան իր պատիժը ստացաւ, և երբեք կարելի չէ զանի արդարացնել։

Այս պարագաները մեր աչքին առջեւ ունենալով, հիացանք և զարմացանք Գօյունեան եպիսկ.ի այս քննական պաշտօնին վրայ։ Աբէլեան Գերապայծառի կտակի և դրամական խնդիրը խիստ փափուկ խնդիր մըն է, որ արդարասէր և փափուկ սրտի կարօտ է՝ անոր պարագաները առանց նկատումի և կողմնակցութեան քննելու և տեղեկագրելու համար, վասն զի նախ Պատրիարքարանի իրաւունքը ոտնակոխ չընելու և բարերարներու տրամադրութիւնը գործադրելու համար հարկ է մանրակրկիտ քննութիւն կատարել, մանաւանդ Սաքըզ Աղաճի Պատրիարքարանի Սնտուկը, որ խիստ տագնապալի վիճակ ունի և պարտքերով բեռնաւորուած է, զանի իր դրամական արդար իրաւանց տէր հանդիսացնելու. երկրորդ՝ այս դրամը ձեռք բերելու համար չաշխատիլ Աբէլեան գերդաստանի իրաւունքը ոտնակոխ ընել և կամ հանգուցելոյն պատիւը արատաւորել, այլ ինչ որ իրողութիւնն է և ճշմարտութիւն՝ զայն նկարագրել. մենք այս մասին մեծ հաւատք չունինք թէ Գօյունեան եպիսկ. պիտի կարողանայ առանց պակասութեան և թերութեան կատարել այս պաշտօնը. բայց ինչ և իցէ, սպասե՛նք։ Մեծ մտածմունքի առիթ տուաւ մեզ թէ, արդեօք այս քննիչին պաշտօնավարութիւնը, չըլլա՞յ թէ չահաբեր ըլլալով, Պատրիարքարանի պարտուց գումարին վրայ քանի մը հարիւր ոսկի ալ յաւելուած ըլլայ, իբր ճամբորդութեան ծախք։

ՊՍԱԿ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 1 հոկտ.—Հրապարակը հանդարտ է. ոգեւորութիւն բնաւ չկայ. գործառնութիւնները սահմանափակ են։ Այսուհանդերձ հրապարակը էապէս հաստատուն է։ Ֆրանսական ռանդին գինները անփոփոխ են։ Սպանիական արժեթուղթերը կ'իյնան. իսկ ռուսականները կը բռնուին չափաւոր «աբբոռ»ով մը. հարիւրին հինգ տոկոսաւորը 91ի բարձրացած է։ Օսմ. Պանքային և Քրէտի Լիոնէի բաժնեթուղթերու գինները հաստատուն են։ Ռիօ Թինթօն միշտ անկման հակամէտ է և 1758 փակուած է, պղինձը 64էն 63.5ի իջած ըլլալուն համար. Պալիա Գարայտըն՝ 648։ Լոնտոնի Սակարանն ալ սովորական վիճակի մէջ է։ Ամերիկեան երկաթուղիներու բաժնեթուղթերու գինները հանդարտ են, իսկ հարաւային Ափրիկէի հանքային բաժնեթուղթերը՝ տկար։

ՄՈՆՐԻԼԻԷ.— Նախագահ Պ. Ֆալլիէռ, արտաքին գործոց ու երկրագործական նախարարներուն հետ, առաւօտեան ժամ 6ին հոս ժամանեց։ Կայարանին մէջ կը գտնուէին նահանգային ու թաղապետական պաշտօնեաները։ Ընդունելութիւններէն ետքը, Պ. Ֆալլիէռ ինքնաշարժ կառքով գնաց ողողումներէն ամէնէն աւելի վնասուած վայրերը։

— Ողողումները ահագին վնասներ պատճառած են։ Անմիջական օգնութիւններ բաշխուեցան արկածեալներուն։ Պատերազմական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարներն ալ Պ. Ֆալլիէռի մօտ պիտի ժամանեն։

ԲԱՐԻԶ.—Մերակուտական Պ. Բալլէ, այսօր, կէսօրին, անձնասպան եղաւ ճաշարանի մը մէջ։

ԱԹԷՆՔ.— Հելլէն կառավարութիւնը որոշեց դեսպանութիւն մը հաստատել Ուաշինկթընի մէջ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Լէոբոլտ Վոլֆլինկ նախկին արշիդուքսին նշանածը հասառուի մը աղջիկը չէ, այլ պարզ գործաւորի մը՝ հիմա մեռած։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ֆոն Պիւլով իշխանը Նորտէրնէյէն մեկնելով գիւղ մը գնաց՝ Էլպայի գետաբերանին վրայ։ Ներկայ պիտի գտնուի Պատէնի մեծ դուքսին յուղարկաւորութեանը՝ Քարլսրուհէի մէջ։

— Սաքսոնիոյ Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց մերժել Տիկին Թօզէլլի (Մոնդինեզոյի նախկին կոմսուհի) առաջարկութիւնը՝ Մոնիքա փոքրիկ իշխանուհին իր քովը պահելու մինչեւ չափահասութիւնը։ Տիկին Թօզէլլի կ'ըսէ թէ իր ամուսնութիւնը Լոնտոնի մէջ տեղի պիտի չկրնար ունենալ, առանց Անգլիոյ աշխատաւորութեան Նախարարին միջամտութեանը, վասն զի Լոնտոնի միջնաքաղաքին իշխանութիւնները կ'ընդդիմանային, օտար ազդեցութեանց տակ գործելով։ Կ'ըսուի թէ Տրէզտայի մէջ Մոնդինեզօ նախկին կոմսուհիին բարեկամներէն կազմուած ընկերակցութիւնը լուծուած է, վասն զի անոր ամուսնութիւնը ընդհանուր տհաճութիւն պատճառած է։

ԹՈՔԻՕ.—Մ. Նահանգաց պատերազմական նախարար Պ. Դաֆդ որ Թօքիօ կը գտնուի, ի պատիւ իրեն տրուած հացկերոյթի մը ատեն ճառ մը խօսելով, ըսաւ թէ որ և է երկրաշարժ պիտի չկրնայ խախտել Մ. Նահանգաց ու Ճաբոնի միջեւ երկար ատենէ ի վեր գոյութիւն ունեցող բարեկամութիւնը և թէ դիւանագիտութիւնը պիտի կրնայ պատուաւոր կերպով կարգադրութիւն մը ընել Սան-Ֆրանչիսքոյի միջադէպերուն համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 18/1 Հոկտ.

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %. Ք. Կ. Օ. Ռ.		100 29½
Ամէնէն բարձր գին	»	100 31½
Ամէնէն վար գին	»	100 27
Ռումէլի Երկաթուղի գոյ	Ֆր.	164 87
Ամէնէն բարձր գին	»	165 25
Ամէնէն վար գին	»	164 50

ԲԱՑՈՒՄ 19/2 Հոկտ.

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %. Ք. Կ. Օ. Ռ.		100 24
» » » ժամը 5ին Ք. Կ.	»	100 25
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	165 25
» » ժամը 5ին	»	165 12
Քարաք Կ. Պոլսոյ	»	430 —
Անատ. Երկթ. Գարաթ. Ա. սերի	»	518 —
» » » Բ. սերի	»	515 —
» » բժնթղթ	Ա. Ռ.	16 97½
Շիրքէթի Խայրիէ	»	44 —
Շիրքէթի Խայրիէ Հիմնուած	»	4 95
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 10
Օսմ. Ծխախոտ		19 20
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		8 75
» ժուիսանս		4 07½
» պարտաթուղթ		470 —
Թրամուէյ	Ֆր.	49 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		317 —
Պալիա Գարա Այտըն		642 —
Միտիլլի պանքա	Օ. Ռ.	5 —
Սալոնիքի պանքա		145 —
Գարասու առանձնաշնորհեալ		60 —
» սովորական		59 —
Քարաք Իզմիրի		590 —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 1 Հոկտ.

Միացեալ Օսմ. պրտթ.) բաց.	Ա. Ռ.	92 95
) գոց.	»	92 70
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	171 25
Թրամուէյ	»	49 75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	693 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	449 —
Պալիա Գարա Այտըն	»	648 —
Օսմ. մաքսատուն	»	497 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	94 90
Քրէտի Լիոնէ	»	1156 —
Ռուսական 5 %	»	90 93
Իտալական Ռանթ	»	100 95
Սպանիական արտաքին	»	92 82
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 125
Դրամոզէջէ Ֆրանս. Պանքայի	»	3 ½

PHOENIX ASSURANCE Ld. Co.

“ՖԻՆԻՔՍ„

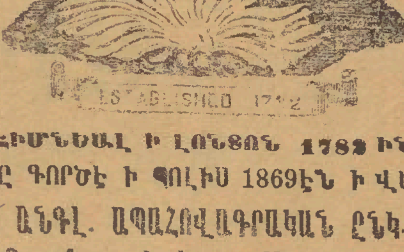

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782 ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ եւ վնասուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանը եղած է.

ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ եւ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ ՑԱՐԴ վճարած է տուժել քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ եւ Պոլսոյ եւ գաւառաց։ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքալէս խան, Պաճէ Օրոմանի մօտ, Ղալաթիա։

Փոխ գործակալ ի Պոլիս
ՃԻՎԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ
Ֆնտգլեան խան

50—4

ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

226ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ — 1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1907

Նումերօ	Ֆրանք	Նումերօ	Ֆրանք	Նումերօ	Ֆրանք	Նումերօ	Ֆրանք
1464673	300000	604977	1250	242677	1000	1214838	1000
618627	25000	691257	»	367152	»	1419199	»
104951	10000	841474	»	389630	»	1447717	»
1664310	»	1028872	»	395752	»	1488697	»
786762	2000	1130317	»	589811	»	1665592	»
809016	»	1168563	»	604978	»	1764632	»
1214837	»	1174545	»	619891	»	1764635	»
1330660	»	1637176	»	701129	»	1823095	»
1818071	»	1665593	»	904157	»	1899854	»
1869555	»	20004	1000	991751	»	1924430	»
98357	1250	36279	»	1124025	»	1953194	»
424494	»	83783	»	1162184	»		
575564	»	104954	»	1181060	»		

900 ԱՄՈՐԹԻ ՇԱՀՈՂ ԹԻՒԵՐ

1956—	60	424491—	5	835141—	5	1192316—	20	1605511—	5
20001—	5	434281—	5	841471—	5	1197951—	5	1613296—	300
25201—	5	438881—	5	847441—	5	1198926—	30	1637177—	80
36276—	80	456676—	80	872651—	5	1214936—	40	1644526—	30
42836—	40	481546—	50	881846—	50	1220861—	5	1654761—	5
45966—	70	492501—	5	897386—	90	1223491—	5	1664306—	9
54606—	10	493446—	50	904156—	60	1229671—	5	1665591—	5
64411—	5	499636—	40	905936—	40	1245236—	40	1667136—	40
83781—	5	501116—	20	907386—	90	1270686—	90	1667741—	5
98356—	60	502581—	5	911796—	800	1276906—	10	1696441—	5
104952—	5	503186—	90	915246—	50	1277851—	5	1704131—	5
113941—	5	553706—	10	919251—	5	1285241—	5	1725276—	80
124041—	5	557771—	5	923401—	5	1307776—	80	1725451—	5
129286—	90	564146—	50	936431—	5	1330656—	9	1733866—	70
134491—	5	575561—	5	942786—	90	1359096—	100	1738296—	300
149966—	70	589812—	5	967691—	5	1383681—	5	1743121—	5
157686—	90	604976—	80	973111—	5	1394591—	5	1744336—	40
184171—	5	607036—	40	975906—	10	1414136—	40	1760321—	5
204861—	5	618626—	30	977146—	50	1419196—	200	1764631—	5
225926—	30	619892—	5	991752—	5	1419786—	90	1775861—	5
227871—	5	624886—	90	1001111—	5	1423211—	5	1805821—	5
235366—	70	627336—	40	1018026—	30	1430306—	10	1818072—	5
239926—	30	676156—	60	1028871—	5	1447716—	20	1823091—	5
242676—	80	678726—	30	1031876—	80	1457116—	20	1867101—	5
243976—	80	691256—	60	1037001—	5	1462541—	5	1869551—	5
249136—	40	695351—	5	1049736—	40	1464671—	5	1873376—	80
251931—	5	700236—	40	1060226—	30	1467246—	50	1894716—	20
304661—	5	701126—	30	1069586—	90	1480031—	5	1899851—	5
306561—	5	729686—	90	1071696—	700	1488696—	700	1904311—	5
320286—	90	769116—	20	1073916—	20	1490221—	5	1924426—	9
325571—	5	772736—	40	1124021—	4	1506371—	5	1926346—	50
357946—	50	780116—	20	1130316—	20	1520201—	5	1929036—	40
367151—	5	786761—	5	1130726—	30	1522876—	80	1941381—	5
377536—	40	809017—	20	1148021—	5	1543706—	10	1943171—	5
377636—	40	813616—	20	1162181—	5	1546016—	20	1947926—	30
389626—	30	818201—	5	1168561—	5	1551426—	30	1953191—	5
395751—	5	823326—	30	1174541—	5	1554981—	5	1953761—	5
408976—	80	830336—	40	1181056—	60	1579066—	70	1977621—	5

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՆԵՐՈՐԴ ԹԻՐԱԺ, ՔԱՇՈՒԱԾ 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ՇԱԲԱԹ ՕՐԸ

80 ղրուշ շահող թիւեր

162	15206	30212	45560	61274	77599	91176	106916	122443	138183	149939	162417
188	15400	30553	45697	61283	77719	91298	107031	122708	138227	150271	163109
490	15560	31150	46802	61332	78177	92092	107948	122728	138454	150379	163783
520	15810	32371	48450	62045	78428	92611	108245	122890	138598	150389	163875
868	15861	32800	49123	62272	78590	92889	108821	123311	138790	150594	164120
959	15961	32962	49942	62855	79101	93321	109100	123502	138933	150706	164388
1695	16169	33064	50421	63363	79384	93353	109186	123519	139247	150736	164530
2117	16327	33419	50459	64038	79444	93574	110112	124213	139277	150963	165501
2194	16572	34297	50498	64320	79572	94215	110396	124390	139725	151044	166507
2451	16592	34857	50692	64385	79656	95070	110436	124602	139820	151106	166909
2588	17035	34925	51366	65092	79764	95118	110752	125030	140151	151190	167360
3078	17075	35527	51632	65178	79867	95194	110764	125031	140681	151419	167963
3125	17313	35830	51714	65457	80303	95347	110791	125090	140946	151496	168976
3158	17329	35876	51927	66114	80643	95664	111086	125190	141189	152482	169026
3231	17784	36460	52095	66674	80710	96184	111381	125648	141223	152512	169155
4171	18036	36470	52200	67037	80844	96335	111650	126405	141379	152624	169522
4304	18262	36856	52340	67100	81186	97064	112009	126565	141418	152675	169532
4352	18896	36974	52599	67164	81203	97210	112475	126748	141597	152872	170091
4554	19456	37014	52947	67388	81454	97244	112745	126945	141687	153015	170232
5409	19766	37035	53066	67681	81772	97251	112853	127012	141915	153573	170445
5464	19804	37229	53288	67703	81843	98156	112971	127054	142120	153725	171087
5663	19910	37308	53961	67728	82097	98222	113088	127075	142159	153858	171149
5742	20310	37532	54069	68013	82228	98237	113126	127412	142187	154142	171152
6002	20519	37792	54430	68259	82831	98443	113267	128219	142249	154550	171658
6295	20782	37909	54695	68640	82915	98987	113405	129098	142310	154608	171994
6314	21877	38121	54920	69044	83324	99167	113536	129583	142636	154773	172478
6551	22275	38132	55144	69140	83405	99440	113773	129667	143041	154907	172562
6600	22501	38425	55230	69346	83426	99723	116098	130097	143376	155102	172585
6802	22514	38558	55586	69610	83694	99993	116404	130159	143395	155403	172726
6956	22820	38599	55954	70062	83783	100676	117328	130218	143412	155916	172954
7806	23082	38928	56185	70373	83821	100751	117675	131303	143472	155959	173167
8144	23260	39209	56291	70543	84709	100769	117720	131565	143483	156351	173216
8271	23523	39231	56807	71897	85060	101207	117722	131674	143591	156422	173343
9081	24527	39833	56857	72171	85094	101735	117796	132057	143746	156707	173541
9314	24960	40588	56909	73086	85706	102239	117872	132744	143888	157327	173658
9681	25251	41000	57911	73899	85856	102286	117894	132889	144502	157722	173762
10047	25537	41431	57953	74183	86133	102597	118443	133348	144920	157810	173932
10352	25647	41449	58103	74470	86235	103074	118615	133359	144994	158022	173960
10569	25703	41690	58182	74552	87254	103123	118830	133586	145231	158498	174046
10659	26253	42147	58298	75062	87281	103162	119137	133657	145708	158833	174437
11294	26401	42266	58364	75457	87861	103276	119845	133762	145774	158945	174527
11318	26415	42353	58821	75541	88104	103974	119899	133777	146316	159456	174645
11468	26506	42434	59026	75662	88161	104177	119982	134037	146739	159475	174836
11485	27055	42733	59163	75738	88223	104200	120349	135232	146906	159585	174944
11638	27275	42861	59209	75866	88311	104485	120430	135698	147499	159809	174985
12093	27476	43061	59273	76151	88594	104518	120823	135944	147663	160183	
12229	27900	43108	59482	76535	89215	104934	120976	136052	148007	160442	
13146	28255	43243	59650	76637	89234	104954	121076	136288	148200	160619	
13389	28752	43368	60222	76834	89261	105052	121082	136315	148249	160663	Շար.
13720	29017	43476	60399	76888	89727	105264	121134	136462	148425	161079	
13870	29245	43794	60406	77015	89842	105516	121372	136823	148488	161109	
14114	29406	43856	60427	77187	89859	105771	121492	137679	148972	161266	
14193	29512	44427	60905	77454	90120	106151	121846	137954	149252	161637	
14549	29779	45075	60919	77516	90178	106173	122256	137966	149602	161953	
15117	30134	45510	61085	77588	90918	106323	122326	138005	149865	162369	

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ծախած են գործածել: Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատւոյ վկայական և շքադրոմ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն:

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ:

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ:

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին:
) 2. » » Գալաթա Սէրայի դիմաց:

Կատըգեա) 1. Սինկէր խան Թինկէլի ետեւ:
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց:

Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2:
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13:

Սկիւտար) Չարշը Պօյը, Թիւ 120:

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տանը: 16 50—27

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— 4% քօնսոլիտէ փոխառութեան օսմ. պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1907 սեպտ. 1/14էն լրացող նոյն պարտաթուղթերուն 35 Թուակիր կտրօնները, ինչպէս նաև ներկայ ամսոյ 1/14էն կատարուած վիճակահանութեան մէջ ամորթի ելած պարգեւները ներկայ սեպտեմբեր 1/14էն սկսեալ պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Պանքայի կիշէներէն, ամէն օր, Ղալաթիա, կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ $2^1/_2$ կէս օրէն յետոյ, և միջօրէէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ կէս օր, աւրքաթ օրերը: Ի փոխարէն կտրօններու և ամորթի ելած պարտաթուղթերուն, որոնց կ'ընկերանան թուակիր պորտըրօններ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի խոնձնուի ընկալագիր մը, պայմանաւ որ յը շրջաբերութեան թուականէն տասը օր յետոյ ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի սնտուկին Ղալաթիա, վճարուելու համար: 13—10

Կ. Պոլիս, 29 օգոստոս 1907

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ
1908

ՀԱՄԱՌՕՏԸ, 128 էջ, 38 էջ յաւելուածով և Պոլսոյ Ս. Պատրիարքին և Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին լուսանկարներով զարդարեալ, 1 դահեկան Թղթակազմը, 5 դահեկան փառակազմը:

ԸՆԴԱՐՁԱԿԸ, 320 էջ, Պոլսոյ Ս. Պատրիարքին և Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին, ինչպէս նաև տասը ուրիշ լուսանկարներով զարդարեալ, իր մրցանակաւոր խնդիրներովը և օգտակար, պարզ և ամփոփ գիտելիքներովը ամէն անհատի, տան, հաստատութեան և վիճակի անհրաժեշտ ձեռնարկ է, այս անգամ ձեռք գանձարանն է:

ԿԵԴՐՈՆ ՎԱՃԱՌՄԱՆ Մատթէոսեան տպարան, Կ. Պոլիս Ամերիկեան խան: Կը ծախուի նաեւ ի Պոլիս և ի գաւառս միայն առաջնակարգ գրավաճառները: Թղթակազմը 3 դահեկան, փառակազմը 10 դահեկան: 20—5

Փութալ գնել դեռ չսպառած:

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

11,000,000 օսմ. ոսկի կամ 250,000,000 ֆրանք դրամագլուխով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ՏՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Գալաթ, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիշլիկ ճամբան Թ. 247

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիօն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Խարբերդ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Դամբէթմանի, Գավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհր, Երուսաղէմ, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Լիմասոլ, Գահիրէ, Մերսին, Միտիլլի, Մանասթըր, Նիկոսիա, Ուշագ, Բօր-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւպ:

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գօնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (պոլիցա) պահեստ առնելով:

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ: Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտիններ կուտայ:

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ:

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ:

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթուղթեր, օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին: Արժեթուղթերը կը պահուին Չէյթուտ արկղամուրերու մէջ հաստատուած մասնաւորապէս շինուած նկուղներու մէջ (պեթոնով եւ մեքենական ամրացումով), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ'ընծայեն: Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ ելած թիւերը:

Օսմ. Կայս. Պանքան պաշտօնապէս կը գանձէ, առանց միջնորդչէքի, աւանդ տրուած արժեթուղթերուն կտրօնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի: Արտասահմանի մէջ գանձելի կտրօններուն համար չափաւոր միջնորդչէք մը կ'առնուի եւ օրուան փոխանակագնին համաձայն: Անոր տէրոջ հաշւոյն կ'անցուի պայմանաժամի կամ գանձումի օրուան փոխանակագինով:

Ժամանակին գանձուելու համար՝ աւանդ տրուած արժեթուղթերուն կտրօնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին:

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժեթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն ու Փարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ Աթէնք, Պերլին, Պրիւսէլ, Հռոմ, Վիէննա, եւայլն: Տեկօններու արդիւնքը աւանդատուին արամադրութեան տակ դրուած է. կամ իր հաշւոյն անցուած, Կ. Պոլսոյ մէջ: Այն յաճախորդները, որոնց արժեթուղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց խնդրանքին վրայ, գանձուած տեղերէն առնել կամ իրենց հասցէին ղրկել տալ:

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ սակարանական հրամաններ մեր եւ օտար հրապարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով: Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարմը արժեթուղթեր, ինչպէս Րումէլիի երկաթուղիի, Եգիպտական Քրէտի Ֆօնսիէի Ցեւնատանի ազգ. Պանքային պարտաթուղթերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթուղթերը: Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթուղթերը:

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժեթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանձում, կտրօններու նորոգում, եւլն., մասնաւոր սակագին մը համաձայն: Օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և շատ չափաւոր պայմաններով: Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը զեղչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու կտրօններ: Իր սնտուկներուն մէջ գտնուած արժեթուղթերուն կտրօնները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու, 1901-1905ի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Քրոսը Նաւահանգստին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կտրօնները:

Օսմ. Կայս. Պանքան քաժին մը հաստատած է՝ Սակարանի արժեթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանին մէջ ընդունուած ըլլան կամ ոչ: Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին:

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելէ առաջ եկած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, այսինքն վճարման գինով: Ապահովութեան սակը, որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուղղակի: 50—33

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 8,000,000 ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 3,700,000 ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Գավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասթըր եւ Իզմիր:

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ: Չէքերու հաշիւներ կը բանայ: Արժեթուղթերու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ: Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ: Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ: Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամերով: Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով: Պանքը Սալօնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով: 50—19

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերթ.

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Իսմաիլիա շոգենաւը Նաւապետ Անտերլէշ, չորեքշաբթի, 2 հոկտ. 1907 (Ը. Ն.) կէսօրէն եաք ժամը 2ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ, իսկ հինգշաբթի 3 հոկտ. 1907 (Ը. Ն) կէսօրէ եաքը, ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէոն:

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Մենզալէ շոգենաւը, Նաւապետ Ցրիման, հոկտ. 5ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպօլը, Տարտանէլ, Միտիլլի Իզմիր, Սաքըզ, Հռոդոս, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա:

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՓԱՅՈՒՌԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Հոկտ. 2ին, Սիրճասի, Մարսիլիայէն
Հոկտ. 7ին, Իմէրեդի, Սեւ ծովէն
Հոկտ. 8ին, Մինկրէլլի, Մարսիլիայէն
Հոկտ. 9ին, Անադօլի, Սեւ ծովէն
Հոկտ. 9ին, Քարամանի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Հոկտ. 3ին, Սիրճասի, Զօնկուլտաք, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Հոկտ. 8ին, Իմէրեդի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա:
Հոկտ. 9ին, Մինկրէլլի, ուղղակի Պաթում
Հոկտ. 9ին, Անադօլի, Մարսիլիա
Հոկտ. 9ին, Քարամանի, Սամսոն, Տրապիզոն

Ա կարգ Փարիզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Փարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէպի ճամբով):

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ:

15 50—18 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

«ԱՏԼԷՐ»
Առաջին գիրեն մինչեւ վերջին գիրը ընթեռնլի գրուած

ԳՐԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ
ԱՏԼԷՐ

շնորհիւ իր ունեցած կատարելագործութեանց, պարզութեան և հաստատուն շինուածքին, քիչ ատեն մէջ, առաջնակարգ տեղ մը գրաւած է գրելու մեքենաներուն մէջ, և մեր յաճախորդներու ամենամեծ գովեստներուն կ'արժանանայ ամէն օր:

1906Ի ՄԻԼԱՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ
ՄԻԱԿ ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ
1906Ի ԱՄՍԹԵՐՏԱՄԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ
ՈՍԿԻ ՇՔԱԴՐԱՄ

ԱՏԼԷՐ գրելու մեքենային ամէնէն ցայտուն յատկութիւնները

Տոկունութիւն, դիւրաւոյց մեթոդ, նորոգման դիւրութիւն, գրի ընթեռնլիութիւն, մաքուր գիր, բառերու և տողամէջերու կանոնաւորութիւն, պատճէններու նմանութիւն, վայելուչ ձեւ, արագութիւն, լաւ տպագրութիւն, գրերու մաքրութիւն, սեղնաչարի պարզութիւն, գրերու ճոխութիւն, այլազան սեղնաչարեր, գիրեր փոխելու մեքենաներ, Թուղթի գլաններ, Թապիւլաթէօր, Թուղթի կանոնաւոր յառաջացում, եւայլն եւայլն:

Միակ գործակալ եւ ներկայացուցիչ
Ֆ. Վ. ՎԻՆԳԼԷՐ
40—35 544, ԲԵՐԱ ԹԷՔԷ. — Կ. Պոլիս

ՋԵՆԻԹ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀՌՉԱԿ ՎԱՅԵԼՈՂ.

միակ ժամացոյցը իր նրբաճաշակ յօրինուածքին, իր բարեձեւութեան, իր տոկունութեան և իր բարձր ճշդութեան համար, յատկութիւններ՝ որոնք բոլոր Արուեստահանդէսներու մէջ իրաւապէս արժանացուցած են զայն ամենաբարձր վարձատրութեանց, և որոնց համար կարելի է միշտ զայն յանձնարարել և երաշխաւորել: Իբրեւ կատարելագործութեան վերջին բառը՝ ժամագործական ճարտարարուեստին արդի կոչումին մէջ, ՋԵՆԻԹ ժամացոյցը լիովին կ'արդարացնէ իրեն ընծայուած անունը:

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ՓԱՐԻԶ, 1900
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ.—ՆԷՕՇԱՏԷԼԻ ԴԻՏԱՐԱՆԻՆ. 1903
ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ.—ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՐԻԻ, ՄԻԼԱՆ. 1906
ևն. ևն. ևն.

ԱՄԷՆ ՄԵՏԱՂԷ ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ
Ընդհ. ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար — Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ եւ Ընկ.
Մեծ վաճառատուն ժամացոյցներու, շղթաներու և գոհարեղէններու
ԹԻՒ 16 — ՊԱՀՃԷ ԳԱՊՈՒ — ԹԻՒ 16
Ռաղըտ-Պաք հաստատութեան դիմացը
Ի Բերա, կը գտնուի գոհարավաճառ Տ. Տ. ԷՖՄԷՔՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ քով, Թիւ 400 Մեծ-Փողոց 50—24

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՆՑ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը յիշեցնէ հարկատուներուն թէ Դրոշմատուրքի Օրէնքին 9րդ յօդուածին (Թիւ 53) տրամադրութեան համաձայն, 1 ղրուշ որոշ դրոշմատուրքի ենթակայ են կառավարական պաշտօնատանց և վարչութեանց տրուած խնդրագիրները, Թագրիրները, Թէզքէրէները, տեղեկագիրները, յիշատակագիրները, միւզաքէրէները, յայտարարագիրները և զեկուցագիրները: Դրոշմատուրքի Օրէնքին 10րդ յօդուածին համաձայն, որոշ տուրքի սակացոյցին մէջ և պատահարկութեան գլխին մէջ չգտնուող և համեմատական տուրքի ենթակայ չեղող գրութիւնները, ինչպէս նաև բոլոր այդ գրութեանց պատճէնը, քաղուածքը և թարգմանութիւնը 1 ղրուշ որոշ դրոշմատուրքի ենթակայ պիտի ըլլան, կառավարական պաշտօնատանց և վարչութեանց ներկայացուած ատեն: Հետեւաբար հարկատուները կը հրաւիրուին, Դրոշմատուրքի Օրէնքին 29րդ յօդուածին համաձայն՝ կառավարական պաշտօնատանց և վարչութեանց ուղղուած բոլոր գրութեանց վրայ առանց բացառութեան, և անոնց կցուած նմուշներուն վրայ դրոշմաթուղթ փակցնել ու ջնջել, 38 և 40րդ յօդուածներու տրամադրած տուգանքին չենթարկուելու համար: Նաև 1 ղրուշ դրոշմաթուղթի ենթակայ է այդ գրութեանց կցուած պաշտօնագիրներեն իւրաքանչիւրը, երբ այդ գրութիւններու և պաշտօնաթուղթերու մասին Դրոշմատուրքի Օրէնքին մէջ ուրիշ տրամադրութիւն կանխատեսուած չէ:

Ընդհ. Տնօրէնութիւն
1/14 օգոստոս 1907 30—15

* * *

ՖԱՏՈՒՐԱ ՈՒ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը յիշեցնէ բոլոր հարկատուներուն թէ վաճառականներու, ճարտարարուեստներու, սեղանաւորներու կամ սարաֆներու կողմէ իրենց յաճախորդներուն տրուած ամէն ֆաթուրա ու հաշուեցոյց ենթակայ են 5 փարա որոշ դրոշմատուրքի, համաձայն 9րդ յօդուածին (Թիւ 31) Դրոշմատուրքի Կանոնագրին: Այդ տուրքը պարտին վճարել ֆաթուրայի ու հաշուեցոյցի տէրերը: Այդ մասին հարկատուներուն կողմէ շատ մը օրինազանցութիւններ գործուած ըլլալով, Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը անոնց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ վերոյիշեալ օրինական տրամադրութեան, ինչպէս նաև դրոշմատուրքի Կանոնագրին 38րդ յօդուածին վրայ, որ 100 ղրուշի տուգանքի կ'ենթարկէ իւրաքանչիւր օրինազանցութիւն: Դրոշմատուրքի Կանոնագրին կիրառումը դիւրացնելու համար, Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ ֆաթուրաներու և հաշուեցոյցներու դրոշմատուրքը կարելի է վճարել արտակարգ դրոշմումով և 5% զեղչով: Միեւնոյն ատեն Վարչութիւնը կը փութայ հարկատուները զերծ կացուցանել օրինազանցութեան հետեւանք եղող վնասներէն, որոնք անկերեւ են Դրոշմատուրքի Կանոնագրին 50րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, և որով օրինազանցներէն առնուած տուգանքին կէսը կը տրուի օրինազանցութիւն մը Վարչութեան իմաց տուողներուն:

Ընդհ. Տնօրէնութիւն
1/14 օգոստոս 1907 30—14

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (193)

ՊՕԼ ՄԱՀԷ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը Արկածները

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԾԵՐՈՒԿ ԱՌԻԻԾԸ

ԺԵ.

ԱՆՏԱՌԸ ԿԸ ՊԱՀԷ ԻՐ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Պ. Մէնէսթրօ կը սկսէր ջղագրգռութեան մատնուիլ: Սրահին մէկ անկիւնը գնաց՝ Պ. Տէլքօմպրայի հետ խորհրդակցելու համար: Միշէլ գլուխը վեր առաւ և փորձեց խրոխտ երեւոյթ մը ստանալ: Մնաց որ սոսկումի ազդեցութեան տակ կը գտնուէր: Կռուանը կը պակսէր: Ու իր առջեւ սպառնական երեւոյթով մը կը ցցուէր այն ամբաստանութիւնը՝ որուն դէմ ալ եւս չէր պաշտպաներ ինքզինքը... Պ. Մէնէսթրօ ելեկտրական կոճակի մը վրայ կոխեց: Մաթիւրէն Լըքօրտիէ ներս եկաւ: Այնքան շատ ներս մտաւ որ անկերեւ էր թէ՝ եբր փութկոտ ծառայ՝ դրան մօտ կեցած մտիկ կ'ընէր:

— Հանեցէք Պ. Լօրան Պուրիանէ խնդրել որ վար իջնէ, ըսաւ դատաւորը...

Հինգ վայրկեան յետոյ, երեք եղբայրը կը ներկայանար: Եղբօրը վրայ ձգուած ակնարկէ մը հասկցաւ թէ գործը գէշի դարձած էր:

Երկու եղբայրներուն նայուածքը ըսել կ'ուզէր գոգցես.

— Կորսուա՛ծ մատնուած ենք...

Դէթ դատաւորները այդպէս մեկնեցին: Դիպուածը այնպէս բերաւ որ միակ տրամադրելի թիկնաթոռը, ուր նստած էր Լօրան, Միշէլի կռնակը կը գտնուէր, որ պատուհանին քով և սրահին խորը գտնուած ապաստանած էր: Հետեւաբար ուրիշ ակնարկ փոխանակել կարելի չեղաւ: Երկու եղբայրները չէին կրնար ալ եւս իրարու հետ հաղորդակցիլ: Դէմքերնին այնքան անձկութիւն կը յայտնէր որ Պ. Մէնէսթրօ խիկոյն նշմարեց: Առանց ոեւէ նախաբանի՝ Պ. Մէնէսթրօ կացութեան վրայ խօսեցաւ իսկոյն:

— Պարո՛ն, քիչ առաջ երբ ձեզի հետ խօսելու հաճոյքն ունեցայ, յայտարարեցիք թէ Ժէրմէն Մարպըրու իր վրայ լուր չէր հաղորդած ձեզի... Զարմանալի է որ ձեր յիշողութիւնը մոռցած ըլլայ այդքան մտաւոր բան մը:

Լօրան, բիրտ, եղբօրը պէս համբերութիւն չունեցաւ:

— Ինչ ըսել կ'ուզէք, պատասխանեց լրբօրէն:

— Սա թէ սուտ ըրիք, ըսաւ դատաւորը, Միշէլի պէս Լօրանն ալ բարկացնելու համար:

Լօրան չտկունեցաւ և գլխին վրայ տեղաւորելով գլխարկը, յարեց.

— Պարո՛ն, այն ատեն միայն պիտի պատասխանեմ, երբ քաղաքավար ըլլաք... Նաև ձեզի պիտի յիշեցնեմ թէ իմ տանս մէջ կը գտնուիք, և բաւական ատենէ ի վեր, առանց ոեւէ պատճառի...

— Արդարութիւնը ամէն տեղ մտնելու իրաւունք ունի, ըսաւ դատաւորը հանդարտօրէն:

— Լա՛ւ, կեցէք: Պատիւ ունիմ ձեզ ողջունելու:

— Կը նախընտրէ՞ք փոխանակ հոս պատասխանելու, դատական պաշտօնարանին մէջ հարցաքննուելու:

— Ինչպէս որ կ'ուզէք:

— Երկուքին միջեւ սա տարբերութիւնը կայ որ հոս ձեզ հարցաքննող մարդը կռնակալ կարծիք չունի ձեր վրայ, մինչ դատական պաշտօնատան մէջ, ուր կը գտնուի իմ գրասենեակս, կրնայ ըլլալ որ երկու ոստիկան-զինուորներու միջեւ իմ առջեւս ելլէք:

— Օ՛ն, չպիտի համարձակիք այդ բանն ընել:

— Նայեցէ՛ք և հանդարտեցէ՛ք:

Կառք մը կը մտնէր դղեակին բակը: Կառքը պարապ էր, բայց ոստիկան-զինուորներու հսկողութեան տակ կը գտնուէր:

Լօրան ընդոստ շարժում մը ըրաւ: Տժգունած էր:

— Ինչ իրաւունքով:

— Օ՛հ, ապահովուեցէք... Կը տեսնեմ որ շատ շուտով իրար կ'անցնիք ու կը բարկանաք... Ձեզի ընելիք հարցումներ ունիմ... Եթէ մերժէք պատասխանել, պիտի ստիպուիմ մեկտեղ տանիլ ձեզ... մինչեւ Ռէմիրէմոնթ կ'ուղեկցինք և ճամբան կը խօսինք իրարու հետ:

— Լա՛ւ: Հարցաքննեցէք զիս: Բայց շուտ ըրէք...

— Պարոն, եթէ ձեր պատասխաններուն մէջ յապաղում մը ըլլայ, յանցանքը ձերը պիտի ըլլայ, ըսաւ դատաւորը մեծ քաղաքավարութեամբ:

Լօրան բնազդաբար ետին դարձաւ, դէպի Միշէլ, խորհուրդ հարցնելու, և նշան մը, շարժուձեւ մը հայցելու համար, բայց դիպուածաւ Պ. Տէլքօմպրա երկու եղբայրներուն միջեւ կը գտնուէր:

Լօրան ըմբռնեց եղածը: Ալ աւելի տժգունեցաւ: Պ. Մէնէսթրօ կը ժպտէր սիրալիր ձեւով, առանց ոեւէ քինախնդրութիւն ցուցնելու Լօրան Պուրիանի նկատմամբ, իր բիրտ խօսքերուն համար:

— Ժէրմէն Մարպըրուի կողմէ մարդ մը ընդունեցի՞ք երէկ:

— Այո՛:

— Ինչո՞ւ մենէ ծածկեցիք:

— Ձեզի համար շահեկանութիւն չունենալուն պատճառաւ:

— Ինչ կ'ուզէր ջաղացպանուհին:

Լօրան վարանումի մատնուեցաւ: Ի՞նչ պատասխան տար: Միշէլ ի՞նչ պատասխանած էր: Ա՛հ, եթէ մտքէն անցած ըլլար եղբօրը յայտարարութիւնը, այն ատեն պիտի կրնար միեւնոյն կերպով պատասխանել: Լօրանի խօսքերը մեթոտիկ կերպով գրուած էին անտարբեր ու անզգած քարտուղարին կողմէ... Միշէլ կը նայէր այդ թուղթերուն, փորձելով կռահել բովանդակութիւնը: Բայց անկարելի էր այդ բանը: Սիրտը լեցուած էր կատաղութեամբ:

— Պարոն, ձեր պատասխանին կը սպասեմ. տեսէք ես չեմ յապաղումին պատճառը:

— Ժէրմէն բառ մը յղած էր մեզի:

— Ի՞նչ բառ էր անիկա:

— «Այսօր»:

— Ի՞նչ նշանակութիւն ունէր այդ բառը:

— Մեր միջեւ որոշուած բառ մըն էր, նշանակութենէ զուրկ:

— Օ՛հ, ձեր աւթենտիութեամբ չէ՞ք կրնար աւելի հաճելի բացատրութիւն մը գտնել, ըսաւ Պ. Մէնէսթրօ ծիծաղելով:

— Արդի պարագաներուն մէջ այդ բառը սա նշանակութիւնն ունէր որ Ժէրմէն մեզի կը յիշեցնէր թէ ճիշդ մէկ տարի առաջ ընդունած էր մեր սիրոյ խոստովանութիւնը... Եղածը աս է...

Պ. Մէնէսթրօ ծամածռեց դէմքը:

— Բա՛հ, երեւակայութենէ զուրկ էք. եղբայրնիդ աւելի ինքնատպութիւն ցոյց տուաւ... Մնաց որ ձեր տուած բացատրութիւնը կ'ընդունիմ, ինչպէս ընդունեցի ձեր եղբօր բացատրութիւնը... սակայն երկուքին ալ հաւատ չեմ ընծայեր... Երկուքնիդ ալ իրար կը հակասէք... Ուստի իրաւունք ունիմ ինծի հաճոյ թուած նշանակութիւնն ընծայելու այդ խորհրդաւոր «այսօր»ին: Ահաւասիկ իմ կարծիքս. այդ բառով ժամադրութիւն մը կը տրուէր ձեզի՝ կանխաւ որոշուած տեղ մը, բայց ձեր երկուքին ալ զատ զատ. թուականն ալ նախապէս ճշդուած չըլլալուն՝ այդ օրը որոշուած էր վերջնապէս: Ի՞նչ էր այդ ժամադրութեան նպատակը...

— Ոչ նուազ ճշգրիտ պիտի ըլլայ իմ պատասխանս. Ժէրմէնի և մեր միջեւ ժամադրութիւն տրուած չէր:

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ